

บทความวิจัย

เรื่อง นโยบายการรวมประเทศญี่ปุ่นของโอดะ โนบุนากะ

โดย

นายชัยพัทธ์ แผ่ทอง

รหัสนักศึกษา 05580658

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทความวิจัย

เรื่อง นโยบายการรวมประเทศญี่ปุ่นของโอดะ โนบุนากะ

โดย

นายชัยพัทธ์ แผ่ทอง

รหัสนักศึกษา 05580658

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อเรื่องบทความวิจัย	นโยบายการรวมประเทศญี่ปุ่นของโอดะ โนบุนากะ
ผู้เขียน	นายชัยพัทธ์ แผ่ทอง
อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย	ดร.เพชรดา ชุนอ่อน
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง “นโยบายการรวมประเทศญี่ปุ่นของโอดะ โนบุนากะ” มุ่งศึกษาประวัติของโอดะ โนบุนากะเพื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้เขาเกิดความคิดในการประเทศญี่ปุ่น โดยศึกษาตั้งแต่การเริ่มต้นของสงครามยุคเซ็นโงกุใน ค.ศ.1477 จนถึงวาระสุดท้ายของโอดะ โนบุนากะใน ค.ศ.1582 ทั้งนี้ศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ จากเอกสารชั้นรอง ประกอบด้วยเอกสารที่เป็นภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาญี่ปุ่น ทั้งในรูปแบบของหนังสือ บทความและสื่อออนไลน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย

จากการศึกษาพบว่า โอดะ โนบุนากะในวัยเด็กนั้นมักจะคิดนอกกรอบธรรมเนียมประเพณี และเป็นคนที่มีความทะเยอทะยาน ซึ่งขัดกับสภาพสังคมญี่ปุ่นในเวลานั้น โนบุนากะขึ้นเป็นผู้นำแคว้นแทนบิดา เมื่ออายุได้ 15 ปี แต่ก็ไม่ได้รับการยอมรับจากคนในตระกูล เขาจึงสังหารคนที่ก่อกบฏทั้งหมด หลังจากเหตุการณ์ความขัดแย้งในตระกูลสิ้นสุด โนบุนากะก็ทำสงครามกับไต่เมียวจากเมืองใหญ่ ๆ โดยใช้วิธีการที่หลักแหลม รุนแรงและเด็ดขาดในการจัดการกับศัตรู เขาสร้างกองทัพจากชาวบ้านและยังนำปืนคาบศิลาที่ซื้อจากพ่อค้าที่มาจากตะวันตกมาใช้ในกองทัพอีกเนื่องจากสามารถฝึกได้ง่าย แต่กลับทำให้กองทัพของเขามีประสิทธิภาพและแข็งแกร่งกว่าทัพอื่นมาก เขาตัดสินใจประกาศนโยบายรวบรวมญี่ปุ่นให้กลับเป็นหนึ่งเดียว แต่สุดท้ายโอดะ โนบุนากะมาเสียชีวิตลงก่อนที่จะบรรลุถึงอุดมการณ์ที่ตั้งไว้ แม้ว่าโอดะ โนบุนากะจะไม่สามารถรวมประเทศญี่ปุ่นได้สำเร็จ แต่อุดมการณ์ดังกล่าวของเขาก็นำไปสู่ความสำเร็จในการจบสงครามยุคเซ็นโงกุในเวลาต่อมาและทำให้เขาถูกกล่าวถึงว่าเป็นผู้ริเริ่มในการรวมประเทศจนถึงปัจจุบัน

คำสำคัญ โอดะ โนบุนากะ, ยุคเซ็นโงกุ, การรวมประเทศญี่ปุ่น

กิตติกรรมประกาศ

การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยศิลปากรนั้น ตัวผู้เขียนได้เรียนรู้หลายสิ่งหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นความรู้ด้านวิชาการ การฝึกฝนความคิด ความรับผิดชอบ รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ทำให้ผู้เขียนมีความรู้สึกที่ตนเองได้เติบโตมากขึ้น การทำสารนิพนธ์เล่มนี้ถือเป็นความสำเร็จขั้นหนึ่งของผู้เขียน อย่างไรก็ตามหากปราศจากความช่วยเหลืออย่างมากมาย ผู้เขียนคงไม่สามารถทำสารนิพนธ์เล่มนี้ได้สำเร็จ ซึ่งผู้เขียนรู้สึกขอบคุณอย่างยิ่งสำหรับความช่วยเหลือและแรงสนับสนุนมากมายตลอดเวลาที่ผ่านมา

อันดับแรกต้องขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.เพชรดา ชุนอ่อน เป็นอย่างสูงที่กรุณารับเป็นที่ปรึกษาสารนิพนธ์และยังช่วยเหลือแนะนำแนวทาง ชัดเกล้าความคิดของผู้เขียนทั้งในเรื่องการค้นคว้า หรือมุมมอง ตรวจสอบและแก้ไขอยู่หลายครั้ง ตั้งแต่เริ่มร่างหัวข้อจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ สารนิพนธ์เล่มนี้ถือเป็นผลงานที่ผู้เขียนรู้สึกภาคภูมิใจอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณในความกรุณา มา ณ ที่นี้

นอกจากนี้ต้องขอขอบพระคุณพ่อ คุณแม่ และขอขอบคุณน้องชายที่สนับสนุนและเป็นกำลังใจให้ทำสารนิพนธ์เล่มนี้ออกมาจนเสร็จสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ผู้เขียนต้องขออภัยเป็นอย่างยิ่งหากมีข้อผิดพลาดประการใดในสารนิพนธ์เล่มนี้

นายชัยพัทธ์ แม่ทอง

สารบัญ

บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญภาพ	ง
นโยบายการรวมประเทศของไอดี โนบนากะ	1
บรรณานุกรม.....	28
ประวัติผู้วิจัย.....	29

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	แผนที่แสดงตระกูลที่มีอำนาจในแต่ละพื้นที่ช่วงปีค.ศ.1545	5
ภาพที่ 2	ภาพวาดกองกำลังอิกโกะ-อิกกิ.....	6
ภาพที่ 3	แผนที่แคว้นซุรุกะ.....	9
ภาพที่ 4	ภาพเขียนตอนที่โยชิโมโตะถูกบุกโจมตี.....	10
ภาพที่ 5	ภาพวาดปราสาทกิฟุในสมัยเอโดะ.....	11
ภาพที่ 6	แผนที่แสดงอำนาจของตระกูลต่าง ๆ ช่วงค.ศ.1467-1477	13
ภาพที่ 7	ภาพเขียนการต่อสู้ที่อานะกาวะ	16
ภาพที่ 8	ภาพเขียนการต่อสู้ที่นางาชิโนะ.....	19
ภาพที่ 9	ภาพโมเดลจำลองเรือรบของทัพโนบุ나가ะ.....	22
ภาพที่ 10	ภาพเขียนการใช้ปืนของกองทัพอะชิการุ	23
ภาพที่ 11	ภาพแผนที่แสดงอำนาจของตระกูลโอดะในค.ศ.1582.....	24

นโยบายการรวมญี่ปุ่นของโอดะ โนบุนากะ

บทนำ

ยุคเซ็นโงกุหรือยุคสงครามกลางเมืองในญี่ปุ่น (ช่วงเวลา ค.ศ. 1477-1615) เป็นยุคย่อยที่คาบเกี่ยวระหว่างยุคมุโรมาจิ (ค.ศ. 1336-1573) กับยุคอะซุชิโมโมะยามะ (ค.ศ. 1568-1603) เป็นช่วงเวลาของความไม่สงบในญี่ปุ่น เริ่มต้นมาจากอำนาจการปกครองของโชกุนตระกูลอาซึคางะในยุคมุโรมาจิเสื่อมลง ทำให้บรรดาไดเมียวหรือเจ้าหัวเมืองผู้ปกครองแคว้นต่าง ๆ ในญี่ปุ่นต่างพากันตั้งตนเป็นอิสระ โดยเฉพาะไดเมียวที่อยู่ไกลออกไปจากจังหวัดเกียวโต ได้ทำสงครามกันเอง ทำให้บ้านเมืองในญี่ปุ่นไร้ความสงบ เกิดสงครามขึ้นทุกหนทุกแห่งไม่เว้นแม้แต่ในเมือง โชกุนที่เกียวโตไม่สามารถทำอะไรได้เพราะเป็นเพียงหุ่นเชิดของไดเมียวที่มีอำนาจซึ่งใช้เวลากว่า 100 ปีในการสู้รบกันระหว่างตระกูลตามแคว้นต่าง ๆ เพื่อแย่งชิงอำนาจมาเป็นของแคว้นตน สงครามที่เกิดขึ้นในสมัยเซ็นโงกุทำให้เกิดชามูไรที่สามารถสร้างวีรกรรมต่าง ๆ เช่น การปกป้องแคว้นของตน การได้รับชัยชนะจากสงครามและสร้างชื่อเสียงให้ตนเอง โดยเฉพาะวีรบุรุษทั้งสามที่รวมประเทศญี่ปุ่นให้กลับเป็นหนึ่งเดียวอีกครั้ง ได้แก่ “โทโยโตมิ ฮิเดโยชิ” ผู้เคยเป็นชาวนาแต่ภายหลังได้ขึ้นเป็นแม่ทัพเอกของทัพโอบุนากะและต่อมาได้กลายเป็นไดเมียวของแคว้นโอมิหลังจากโอดะ โนบุนากะเสียชีวิต ฮิเดโยชิผู้นี้ก็ได้เป็นคนล้างแค้นให้กับเขา คนถัดมาคือ “โตกุกาว่า อิเอياسึ” ผู้ร่วมกับตระกูลโอดะปราบปรามตระกูลอะซะกุระและตระกูลอะซะอิทำให้โอดะ โนบุนากะเป็นใหญ่ในแถบคันไซโดยสมบูรณ์ และคนสุดท้ายคือ “โอดะ โนบุนากะ” บุคคลที่ได้ขึ้นชื่อว่าเป็นผู้ริเริ่มแผนการต่าง ๆ ในการรวบรวมแผ่นดินให้เป็นปึกแผ่น

โอดะ โนบุนากะเกิดเมื่อ ค.ศ. 1534 ที่ปราสาทนาโงย่า มีชื่อตอนแรกเกิดว่า คิโปชิ เป็นบุตรชายคนที่สองของโอดะ โนบุนากะ ไดเมียวแห่งแคว้นโอวาริในจังหวัดไอจิ แต่เป็นบุตรคนแรกของภรรยาเอกชื่อ นางโตะตะ โคะเซ็น เมื่ออายุย่าง 12 ปี คิโปชิได้ผ่านพิธีเก็มปุกุหรือพิธีฉลองการเจริญวัยซึ่งเป็นพิธีโบราณของญี่ปุ่นที่ถูกจัดขึ้นเพื่อแสดงถึงการเติบโตเป็นผู้ใหญ่และได้รับชื่อว่า โอดะ โนบุนากะ เมื่อเขามีอายุ 15 ปี บิดาก็เสียชีวิตใน ค.ศ. 1551 ในฐานะที่เป็นบุตรคนโตที่เกิดกับภรรยาเอก ทำให้โอดะ โนบุนากะเป็นอันดับหนึ่งในการสืบทอดแคว้นโอวาริต่อจากโอดะ โนบุนากะผู้เป็นบิดา

เมื่อดำรงตำแหน่งไต่เมียวแห่งแคว้นโอวาริ โนบุนาเกะยังไม่มีประสบการณ์ทำให้การปกครองของแคว้นตกอยู่ในมือของโอดะ โนบุโตะโมะซึ่งมาจากตระกูลสาขาภายหลังโอดะ โนบุนาเกะทราบข่าวลับที่ว่าโนบุโตะโมะมีแผนที่จะกำจัดเขาจาก ชิเบะ โยชิมุเนะ ผู้ดำรงตำแหน่ง ชูโงแห่งแคว้นโอวาริหรือที่เรียกว่าซามูไรที่คอยปกป้องแคว้นเมื่อโนบุโตะโมะทราบข่าวว่าข่าวลับของตนรั่วไหลจึงทำการสังหารโยชิมุเนะ และในเวลาต่อมาโนบุนาเกะก็ได้ชิงลงมือในการสังหารโนบุโตะโมะก่อนที่จะมาสังหารตน หลังจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้นำไปสู่การเกิดสงครามภายในตระกูลขึ้นอีกหลายครั้ง แต่โนบุนาเกะก็จัดการสังหารคนในตระกูลที่มาขัดขวางตนจนหมดสิ้น

หลังจากจัดการกับคนในตระกูลแล้วโอดะ โนบุนาเกะก็ได้เปิดฉากสู้กับอิมากาวะ โยชิโมโตะไต่เมียวใหญ่จากแคว้นมิกาวะที่กำลังจะยกทัพไปทำสงครามที่เกียวโตทัพของโยชิโมโตะมีจำนวนทหารกว่า 40,000 นาย ส่วนของโนบุนาเกะนั้นมีแค่ประมาณ 2,000 นายเท่านั้น แต่โอดะ โนบุนาเกะก็สามารถนำชัยชนะมาจากสงครามนี้ได้ เนื่องจากในช่วงโยชิโมโตะกำลังพักกองทัพ โนบุนาเกะได้ใช้ทหารจำนวน 2,000 นายนั้นบุกเข้าโจมตีทัพหลัก เป็นเหตุให้ โยชิโมโตะถูกสังหารในที่สุด เหตุการณ์ในครั้งนี้ทำให้โนบุนาเกะมีชื่อเสียงไปทั่วญี่ปุ่น เนื่องจากเป็นไต่เมียวแคว้นเล็ก ๆ แต่สามารถยึดอำนาจจากไต่เมียวผู้ทรงอำนาจอย่างอิมากาวะ โยชิโตะโมะได้

จากนั้นเพื่อที่จะรวบรวมไต่เมียวจากตระกูลต่าง ๆ ให้เป็นพวกของตน โนบุนาเกะได้ประกาศนโยบายรวบรวมญี่ปุ่นที่แตกแยกออกเป็นแคว้นต่าง ๆ ให้เป็นหนึ่งเดียวภายใต้การปกครองของตน พร้อมยึดถือคติพจน์ที่ว่า **“ปกครองแผ่นดินด้วยการทหาร”** (ภานุมาศ เมืองพรหม, 2560: 48) เขาได้สร้างวีรกรรมมากมาย เช่น พยายามพัฒนาญี่ปุ่นให้เป็นสมัยใหม่โดยติดต่อกับชาวตะวันตกผ่านพ่อค้าพร้อมทั้งรับแนวคิดยุทธวิธีรวมถึงยุทธภัณฑ์อย่างปืนไฟเข้ามา ซึ่งโดยปกติแล้วคนญี่ปุ่นทั่วไปไม่สนใจที่จะใช้ปืน เพราะมุ่งเน้นในหลักบูชิโดหรือวิถีซามูไรคือ การใช้ดาบและธนู โนบุนาเกะได้ทำการค้าและสะสมปืนไฟไว้ใช้ในสงครามเป็นจำนวนมาก การนำปืนมาใช้ในการสู้รบรวมไปถึงวิทยาการต่าง ๆ เช่น นาฬิกา การทำเครื่องแต่งกายแบบตะวันตก เป็นต้น ตลอดจนอนุญาตให้มิชชันนารีเข้ามาเผยแพร่ศาสนาคริสต์ในญี่ปุ่นโดยไม่มีข้อแม้ เพื่อคานอำนาจกับศาสนาพุทธซึ่งมีอิทธิพลต่อประชาชนเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นปัญหาที่ขัดขวางการรวมประเทศของเขา เนื่องจากวิธีการที่โนบุนาเกะชอบใช้คือการสังหารผู้คนที่ขัดขวางเขาเพื่อตัดสินปัญหานั้นขัดกับศีลธรรมของศาสนาพุทธด้วยความที่เป็นคนที่คิดนอกกรอบทำอะไรไม่ค่อยเหมือนคนทั่วไป อาจจะเป็นสิ่งที่

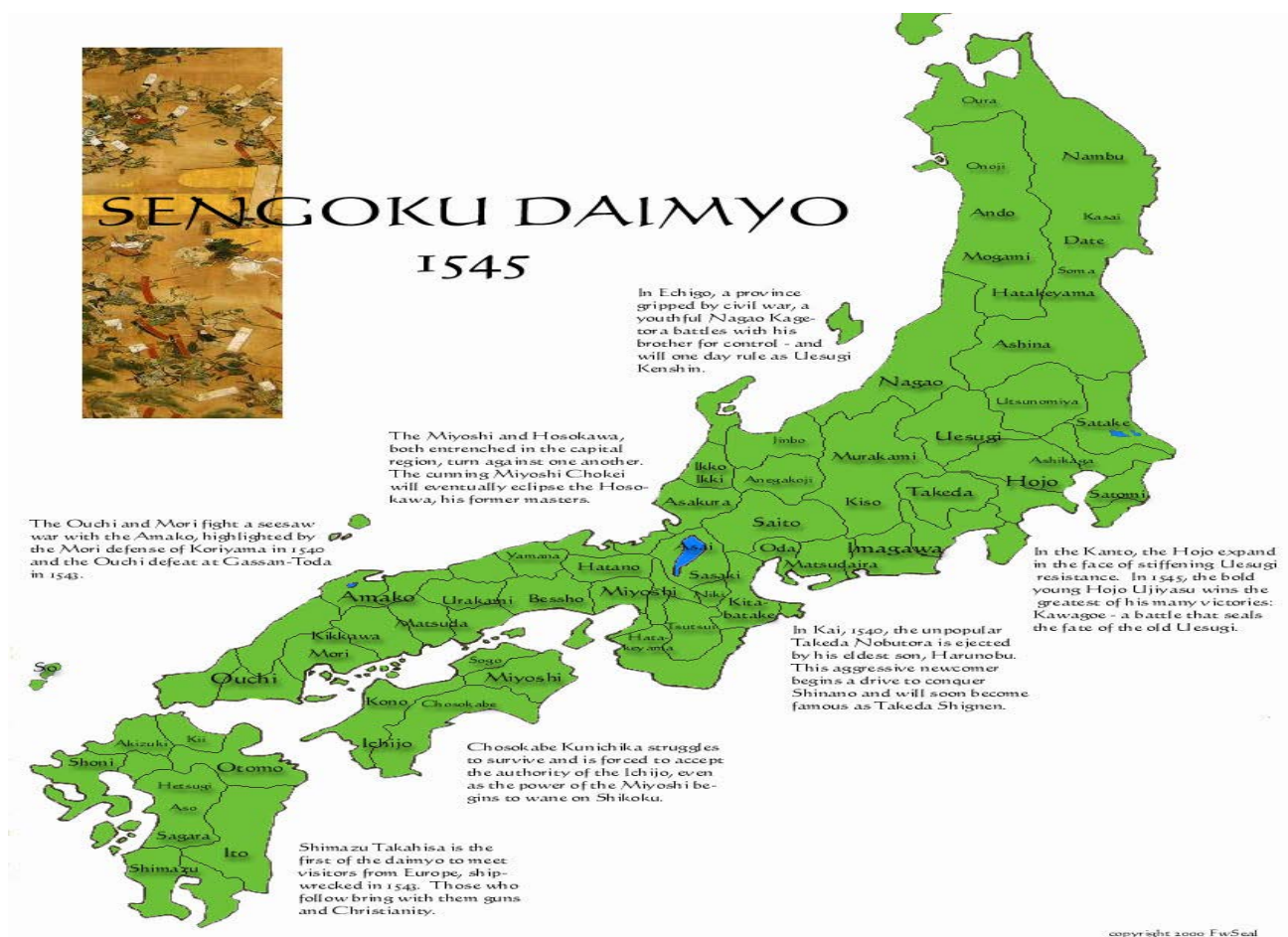
นำมาซึ่งชัยชนะในศึกที่คิดว่าต้องไม่มีทางชนะได้แน่ เรียกได้ว่าโอดะ โนบุนากะเป็นคนที่มองการณ์ไกลซึ่งอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่นำมาซึ่งความสำเร็จของเขาก็เป็นได้

วีรกรรมของโอดะ โนบุนากะทำให้เขาถูกกล่าวถึงจนถึงปัจจุบัน ทั้งในทางที่ดีและไม่ดี เขาถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ใช้กำลังเมื่อเทียบกับโตกุกาวา อิเอยามะและโทโยโตมิ อิเคโยชิ บ้างก็ว่าโอดะ โนบุนากะเป็นคนที่มีความสามารถที่สุดในบรรดาวีรบุรุษทั้ง 3 คน ถ้าไม่มีโอดะ โนบุนากะก็จะไม่มีการจุดประกายความคิดการรวมแผ่นดินญี่ปุ่นให้เป็นหนึ่งเดียว ไม่ว่าจะเป็ภาพยนตร์หรือเกมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ญี่ปุ่นในช่วงยุคเซ็นโงกุ จะมีบทบาทของโอดะ โนบุนากะไปปรากฏอยู่เสมอ แต่ภาพลักษณ์ที่ปรากฏออกมาจะเป็นมักจะได้เป็นตัวร้าย ความเห็นที่มีต่อโอดะ โนบุนากะที่ขัดแย้งกันดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาประวัติตลอดจนวีรกรรม และลักษณะนิสัยที่ถูกกล่าวว่าเป็นผู้ใช้อำนาจทางการเมืองในการตัดสินทุกอย่าง ใช้การสังหารเพื่อสิ้นสุดปัญหาทุกอย่าง จนเกิดวลีที่ใช้ในการเปรียบเทียบว่า ถ้าเจอนกอยู่บนกิ่งไม้ แล้วท่านต้องการให้มันร้องเพลงท่านจะทำอย่างไร โอดะ โนบุนากะตอบว่า “ถ้ามันไม่ยอมร้องเพลง ฉันจะฆ่ามันให้หมด” (วีระชัย โชคมุกดา, 2558: 13) หรือมีฉายาว่า “เจ้าโง่งแห่งแคว้นโอวาริ” (ยศไกร ส.ตันสกุล, 2559: 38) ก็เนื่องจากเป็นคนหัวแข็ง ดื้อรั้น ชอบทำอะไรนอกกรอบและเหตุใดจึงจุดประกายความคิดที่จะรวมประเทศเนื่องจากเป็นแค่บุตรของไต่เมียวแคว้น เล็ก ๆ ที่มีกำลังพลน้อย แต่กลับสร้างวีรกรรมอันยิ่งใหญ่ได้ จึงต้องการที่จะศึกษาบทบาทหน้าที่ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่าง ๆ ว่าตัว โอดะ โนบุนากะมีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งการวางแผนและการรบในสงครามต่าง ๆ หรือการดึงไต่เมียวจากแคว้นต่าง ๆ เข้ามาเป็นพวกได้อย่างไรพร้อมทั้งศึกษายุทธวิธีในการทำสงครามในศึกต่าง ๆ ว่าเหตุใดจึงมีชัยในหลาย ๆ ศึก จากเหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อการทำให้ญี่ปุ่นรวมเป็นหนึ่งเดียวหลังจากเกิดสงครามแตกแยกภายในประเทศมาเป็นเวลานานจนสิ้นสุดลงได้อย่างไร จึงต้องการที่จะศึกษาประวัติศาสตร์ในยุคเซ็นโงกุผ่านนโยบายการรวมประเทศของโอดะ โนบุนากะโดยวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้มี 2 ประการคือศึกษาประวัติของโอดะ โนบุนากะและปัจจัยมีผลต่อนโยบายการรวมประเทศญี่ปุ่นและลักษณะนโยบายการรวมประเทศญี่ปุ่นในสมัยเซ็นโงกุและผลลัพธ์การดำเนินนโยบาย

กำเนิดยุคเซ็นโกกุ

ยุคเซ็นโกกุนั้นเป็นยุคย่อยของยุคมุโรมาจิ (ค.ศ.1336 - ค.ศ.1568) และเป็นยุคแห่งสงครามกลางเมืองของประเทศญี่ปุ่นที่มีชื่อเสียงโด่งดังที่สุดโดยเริ่มในปีค.ศ.1477 และสิ้นสุดในปีค.ศ.1615 รวมทั้งสิ้นกินเวลาไปมากกว่า 150 ปี ซึ่งส่งผลกระทบต่อภายในประเทศญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก เหตุเกิดขึ้นมาจาก อาชิกางะ โยชิมาสะซึ่งดำรงตำแหน่งโชกุนอยู่ในขณะนั้นเสื่อมอำนาจลง สาเหตุหลักนั้นมิใช่ในบันทึกว่าโชกุนหลงใหลในพิธีชงชามากเกินไปกระทั่งละเลยกิจการของบ้านเมือง (ยศไกร ส.ตันสกุล, 2557:16) เดิมทีนั้นโชกุนโยชิมาสะต้องการที่จะสละอำนาจการปกครองอยู่แล้ว แต่เขายังไม่มีบุตรสืบสกุลจึงได้แต่งตั้งให้ อาชิกางะ โยชิมิ ซึ่งเป็นน้องชายของตนเป็นผู้สืบทอดอำนาจ แต่เมื่อเวลาผ่านไปโยชิมาสะได้ให้กำเนิดบุตรชายที่มีชื่อว่า อาชิกางะ โยชิฮิสะ เมื่อโยชิฮิสะโตขึ้นก็ได้เกิดความขัดแย้งซึ่งเกิดจากความต้องการของข้ารับใช้ที่อยากให้ฝ่ายตนได้เป็นที่สืบทอดอำนาจ (ภานุมาศ เมืองพรหม, 2560:20) จนเกิดเป็น “สงครามโอนิน” (ค.ศ.1467-ค.ศ.1477) ในสงครามนั้นทั้งสองฝ่ายได้มีการนำกำลังทหารเข้าปะทะกันสร้างความวุ่นวายให้เมืองเกียวโตซึ่งเป็นเมืองหลวงอย่างสาหัส สุดท้ายแล้วโยชิฮิสะบุตรชายของโชกุน โยชิมาสะก็เป็นฝ่ายชนะสงครามนั้นไป เนื่องจากตัวโชกุนโยชิมาสะเองนั้นถือข้างอยู่ฝั่งบุตรชายและองค์จักรพรรดิยังอยู่ในการอารักขาของเขา ทำให้การชนะครั้งนี้ฝั่งโยชิมิจึงถือเป็นฝ่ายกบฏจึงถูกเนรเทศออกจากเมืองหลวง

ในสงครามโอนินนั้นยังมีไต่เมียวอีกหลายเมืองที่ไม่ได้เข้าร่วมสงคราม ช่วงที่สงครามดำเนินไปอยู่นั้นไต่เมียวเหล่านั้นต่างจับตามองสถานการณ์ของสงครามจนกระทั่งหลังสงครามจบ จนเวลาผ่านไปไต่เมียวเหล่านั้นเล็กที่จะส่งส่วยให้ส่วนกลางเพราะพวกเขา รู้สึกว่าผู้นำประเทศอ่อนแอเกินกว่าที่ควรจะสนับสนุน จนโชกุนมา รู้สึกตัวที่หลังว่าอำนาจที่เขาเคยมีนั้นได้หมดไปเพราะการทำสงครามโอนินและการไม่ได้รับส่วยนั้นยังทำให้กำลังของโชกุนอ่อนแอลงไป ผลจากการที่ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ทางการเมืองและการทหารได้นั้นทำให้ไต่เมียวทั่วญี่ปุ่นเปิดศึกเพื่อแย่งชิงพื้นที่เพื่อขยายอำนาจขึ้นความวุ่นวายจึงกลับมาอีกครั้งอีกทั้ง “อิมากาวะ โยชิโมโตะ” ได้ประกาศที่จะมุ่งล้มล้างโชกุนโดยมีเหตุผลว่า ตระกูลอิมากาวะนั้นก็สืบเชื้อสายมาจากองค์จักรพรรดิเพราะฉะนั้นก็มีสิทธิ์ขึ้นมาเป็นโชกุนคนใหม่เช่นกันทำให้ตระกูลอิมากาวะมุ่งหน้าเข้าสู่เมืองหลวงเพื่อทำศึกกับตระกูลอาชิกางะซึ่งกำลังดำรงตำแหน่งโชกุนอยู่

แผนที่แสดงตระกูลที่มีอำนาจในแต่ละพื้นที่ช่วงปีค.ศ. 1545

ที่มา : FwSeal. Sengoku Daimyo, c. 1545.

<http://www.samurai-archives.com/1545.html>

สงครามโอนินส่งผลทำให้ไดเมียวแตกแยกออกเป็นหลายสิบแคว้น ภายหลังโชกุนคิดที่จะหาวิธีที่จะแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยใช้นโยบายลดทอนกำลังของเหล่าไดเมียวด้วยการเพิ่มรายรับของรัฐบาลและกำลังทหารของตนเพื่อให้สามารถต่อกรกับไดเมียวได้โดยการขูดรีดภาษีจากประชาชน ซึ่งจากเดิมไดเมียวขูดรีดภาษีเพื่อนำไปใช้ในสงครามและการขยายอิทธิพลอยู่แล้ว ทำให้ประชาชนได้รับความทุกข์ยากหนักขึ้นไปอีก สุดท้ายเหล่าประชาชนจึงตั้งกองกำลังอิสระโดยมีเป้าหมายเพื่อปล้นสะดมเป็นหลักเพื่อเลี้ยงปากท้อง ไม่ได้หวังโค่นล้มรัฐบาลแต่อย่างใด เรียกกองกำลังเหล่านี้ว่า กองกำลังอิกกิ (Ikki)

ขณะเดียวกันมีกองกำลังอีกกลุ่มหนึ่งที่ตั้งขึ้นมาชื่อว่า กองกำลังอิกโกะ (Ikko) เป็นกองกำลังของเหล่าพระในศาสนาพุทธนิกายชินโตสายเท็นได บรรดาพระนักรบนั้นล้วนผ่านการฝึกศิลปะทางการต่อสู้มาแล้วและยังเป็นที่นับถือของประชาชนอีกด้วย ในสมัยนั้นศาสนาพุทธค่อนข้างมีอิทธิพลเป็นอย่างมาก ในภายหลังกองกำลังพระนักรบเหล่านี้ได้เข้าร่วมกับกองกำลังชาวบ้านที่ทำหน้าที่ปล้นสะดมโดยใช้ชื่อว่า กองกำลังอิกโกะ-อิกกิ (Ikko-Ikki) และได้สร้างโบสถ์สำหรับใช้เป็นฐานบัญชาการจนทำยี่ที่สุดสามารถยึดครองจังหวัดคางะและเมืองยามาชิโระและจัดตั้งเป็นรัฐบาลเอกเทศ กองกำลังอิกโกะอิกกิจึงเป็นกองทัพอิสระที่น่ากลัวที่สุดในเวลานั้น

ภาพวาดกองกำลังอิกโกะ-อิกกิ

ที่มา : Ray Rousell. Ikko-Ikki.

<https://philbancients.blogspot.com/2012/10/sohei-whats-one-of-them.html>

ประวัติของโอดะ โนบุนากะ

ช่วงปลายสงครามโอนินนั้นมีเด็กคนหนึ่งในแคว้นโอวาริชื่อว่า “คิปปิชิ” เกิดค.ศ.1534 ที่ปราสาทนะโกย่า แคว้นโอวาริ เป็นบุตรชายคนรองของโอดะ โนบุนิตะกับสนมเอกที่ชื่อสึชิตะโกเซ็นแคว้นนั้นอยู่ในภาคกลางที่ถูกล้อมรอบไปด้วยบรรดาขุนศึกจากโตเมียวแคว้นต่าง ๆ ที่ต้องการที่จะรุกรานเพื่อครอบครองดินแดนจากภายนอกทั้งนี้ภายในตระกูลก็ยังมี การแย่งชิงอำนาจอีกเช่นกัน คิปปิชิเติบโตขึ้นมาท่ามกลางการต่อสู้ เมื่อเขาเข้าสู่วัยหนุ่มก็เริ่มรวบรวมผู้คนที่มีความสามารถให้มาติดตาม เขาเป็นคนที่ทำอะไรจะมองถึงผลลัพธ์เป็นสำคัญที่สุดโดยไม่สนใจวิธีการและมักคิดนอกกรอบธรรมเนียมประเพณีอยู่เสมอซึ่งขัดจากสภาพสังคมในญี่ปุ่น จึงได้ฉายาว่า “เจ้าโง่แห่งแคว้นโอวาริ”(Owari no Otsuke) ชื่อเสียงทางลบของเขาเป็นที่กระจาย

ไปทั่วว่าเป็นคนที่มีนิสัยบ้าบิ่น ทำอะไรตามอำเภอใจ ไม่เคารพผู้อาวุโส(ยศไกร ส.ตันสกุล, 2557:37)และยังมีพฤติกรรมที่ชอคบค้ำกับคนรุ่นราวคราวเดียวกันที่มาจากต่างชนชั้นไม่ว่าวัน แม้แต่พวกคนเพื่อนที่มาจากต่างแดนหากว่าเขาต้องการเขาก็จะเชิญมาเป็นผู้ติดตาม คิปปิโชนิมิ อาจารย์ที่ชื่อว่า “อิราเตะ มาซาอิเตะ” ซึ่งเป็นผู้ที่ถ่ายทอดความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ให้กับเขา ตั้งแต่ยังเด็กแต่ก็ซึมซับมาแค่วิชาการไม่ได้รับเอาขนบธรรมเนียมมาแต่อย่างใด จนกระทั่งอายุ ได้ 12 ปี ค.ศ.1546 คิปปิโชนิมิได้เข้าพิธีเต็มปุกุซึ่งคล้ายกับพิธีบรรลุนิติภาวะในสมัยนี้และได้รับ ชื่อเต็มว่า“โอตะ โนบุนาเกะ”

โนบุนาเกะนั้นเริ่มเข้าสู่หนทางการเป็นโตเมียวโดยมีการผลักดันจากโนบุฮิเตะผู้เป็นบิดา เนื่องจากบุตรชายคนแรกไม่มีอำนาจในการชักจูงคนมากพอ โนบุฮิเตะจึงผลักดันโนบุนาเกะและ โนบุยุกิซึ่งเป็นบุตรคนที่สองและที่สามตามลำดับแทน ด้วยความที่โอวารินั้นเป็นแคว้นขนาดเล็ก ประกอบกับ ถูกล้อมล้อมไปด้วยแคว้นที่แข็งแกร่งโดยเฉพาะคู่ปรับอย่างแคว้นมิโนะ ในจังหวัด กิฟุในปัจจุบันซึ่งในขณะนั้นถูกปกครองโดย “ไซโต โดซัน” และทางด้านทิศตะวันออกยังมี ตระกูลอิมาภาวะแห่งแคว้นซุรุกะซึ่งครอบครองทั้งหมด 3 หัวเมืองได้แก่ มิคาวะ ซุรุกะ และโทโทมิจึงเป็นตระกูลที่ทรงอิทธิพลเป็นอย่างมากทำให้การขยายอำนาจจึงเป็นไปได้ยากและ ตระกูลไซโตเองจะขยายอำนาจไปเมืองหลวงถึงแม้ว่ากำลังอ่อนแอแต่ก็มีความเสี่ยงสูงเช่นกัน ตระกูลโอตะจึงต้องการที่จะผูกสัมพันธ์ระหว่างสองแคว้นด้วยการแต่งงาน โนบุนาเกะจึงได้ แต่งงานกับเจ้าหญิงโน (Nōhime) บุตรสาวของไซโต โดซันในค.ศ.1549 การจัดงานแต่งงานนี้ เป็นการกระทำที่โนบุนาเกะแสดงออกว่าตนนั้นได้ทำเพื่อแคว้นโอวาริทำให้โนบุฮิเตะมีความคิด เอนเอียงที่จะให้โนบุนาเกะเป็นผู้นำตระกูลมากกว่าโนบุยุกิที่เป็นลูกคนที่สามอย่างเห็นได้ชัด

สงครามภายในตระกูลโอตะ

ถึงแม้ว่าจะแต่งงานกับเจ้าหญิงโนเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ แต่โนบุนาเกะนั้นแทบไม่ได้รับการสนับสนุนจากขุนนางเลยผลมาจากพฤติกรรมที่ผิดแปลกไปจากปกติเหมือนพวกคาบูกิ¹ จึงนำไปสู่การก่อกบฏจากต่อต้านในภายหลัง ไม่กี่ปีถัดมาหลังจากพิธีแต่งงาน โนบุฮิเตะ ผู้เป็นบิดาก็ต้องมาเสียชีวิตลงอย่างกะทันหันในค.ศ.1551 ระหว่างงานศพโนบุนาเกะได้ใส่เสื้อผ้า รุ่มร่ามและแสดงกริยาหยาบคายในพิธีศพยิ่งสร้างความไม่พอใจให้เหล่าขุนนางเป็นอย่างมาก

¹ คาบูกิ(Kabuki) โดยทั่วไปหมายถึง คนที่มักกระทำตัวแหกคอก เป็นขบถต่อจารีตประเพณีทั่วไปในสังคม นิยมแต่งกายหรือ ห้อยเครื่องประดับสีฉูดฉาด กระทำสิ่งต่าง ๆ ตามอำเภอใจ ไม่ค่อยเคารพผู้อาวุโส

จึงเป็นผลให้มาซาฮิเดะผู้เป็นอาจารย์นั้นรู้สึกอับอายจนกระทั่งทำการคว้านท้องตนเองเพื่อแสดงความรับผิดชอบในฐานะอาจารย์ ด้วยเหตุนี้ทำให้โนบุ나가ะเศร้าเสียใจเป็นอย่างมากนับแต่นั้นมาเขาก็เริ่มเปลี่ยนแปลงตัวเองและมุ่งมั่นสู่การขึ้นเป็นตำแหน่งโตเมียวของแคว้น ทำให้เสียงของขุนนางในแคว้นนั้นเริ่มแตกเป็นสองฝ่ายเมื่อกล่าวถึงพฤติกรรมของโนบุ나가ะ โนบุยุกิผู้น้องชายก็ได้ถูกปลุกปั่นจากเหล่าขุนนางในแคว้นให้ทำการก่อกบฏและในขณะเดียวกัน โอดะโนบุโทโมะ ซึ่งมีศักดิ์เป็นอาของโนบุ나가ะได้ทำที่ท่าว่าจะสนับสนุนฝั่งโนบุ나가ะแต่แท้จริงแล้วกลับวางแผนลอบสังหารเขาเช่นกัน แต่ถือเป็นโชคที่ตระกูลชิบะได้นำข่าวลับนั้นมาแจ้งแก่โนบุ나가ะเสียก่อนทำให้โนบุโทโมะถูกกำจัดไปก่อน หลังจากนั้นไม่นานค.ศ.1556 ในแคว้นมิโนะไซโต โยชิทตสึได้โค่นล้มอำนาจของไซโต โดซันซึ่งเป็นพ่อแท้ ๆ ของตน ส่งผลให้ไซโต โดซันเสียชีวิตและโยชิทตสึขึ้นเป็นโตเมียวของแคว้นมิโนะ โนบุ나가ะจึงเห็นโอกาสที่จะได้ครอบครองแคว้นมิโนะจึงเปิดศึกโดยอ้างว่าเพื่อล้างแค้นให้กับไซโต โดซัน แต่ทางแคว้นมิโนะมีขุนศึกที่เปี่ยมความสามารถมีชื่อว่า ทาเคนากะ ฮันเบ ซึ่งมีฉายาว่าขงเบ้งแห่งเซ็นโกกุ (ภานุมาศ เมืองพรหม, 2560:20) ทำให้ยากต่อการชนะสงครามกับโยชิทตสึได้ ในระหว่างที่สงครามของตระกูลโอวาริและแคว้นมิโนะยืดเยื้อ โนบุยุกินั้นได้ทำการก่อกบฏถึง 2 ครั้ง โดยในครั้งแรกที่แพ้นั้น โนบุ나가ะได้เห็นแก่ความเป็นน้องและทางมารดาได้ขอชีวิตของน้องไว้แต่โนบุยุกินั้นก็ไม่ได้ละความพยายามทำให้มีการก่อกบฏขึ้นอีกครั้งแต่ก็ยังไม่สามารถชนะโนบุ나가ะได้ส่งผลให้ในปลายค.ศ.1557 โนบุยุกิก็ถูกสังหารในที่สุดและผู้ติดตามของโนบุ나가ะก็มีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยจากไม่มีข่าวอำนาจในการต่อกร เหตุนี้ก็เป็นเพราะว่าโนบุ나가ะเห็นว่าการทำศึกกับโยชิทตสึนั้นอาจจะใช้เวลานาน จึงได้ระดมปัญหาภายในตระกูลให้หมดเสียก่อน การสังหารโนบุยุกินั้นทำให้โอดะ โนบุ나가ะขึ้นเป็นใหญ่ในแคว้นโอวารินั้นอย่างสมบูรณ์

การปะทะกับตระกูลอิมากาวะในศึกโอเกะซะซะมะ

ประมาณค.ศ.1560 หรือ 3 ปีให้หลังจากที่ระดมศึกในตระกูลเสร็จโตเมียวจากแคว้นซุรุกะหรือ อิมากาวะ โยชิโมโตะที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมากได้อ้างตนว่ามีสายเลือดของจักรพรรดิและต้องการโค่น โขกุนซึ่งกำลังอ่อนแอได้เคลื่อนทัพโดยมีทหารจำนวน 40,000 คนและยึดเมืองได้ถึง 3 หัวเมืองได้แก่ มิคาวะ ซุรุกะและโทโทมิ เป้าหมายต่อไปคือเมืองโอวาริ โอดะโนบุ나가ะจึงต้องพัวพันกับไซโต โยชิทตสึเสียก่อนเพื่อป้องกันแคว้นของตนจากการรุกรานของโยชิโมโตะ ในขณะนั้นโนบุ나가ะมีกำลังพลเพียงไม่กี่พันคนเท่านั้น แต่โนบุ나가ะก็หาทางรับมือกับศึกที่ว่าได้อย่างใจเย็นถึงแม้ว่าเขตแดนป้องกันของแคว้นโอวาริจะถูกทัพของโยชิโมโตะตีแตกอย่างรวดเร็วก็ตาม ในขณะที่ขุนนางบางส่วนออกความเห็นว่าการที่จะให้สวามิภักดิ์ต่อ

โยชิโมโตะแต่ความตั้งใจของโนบุ나가ะคือไม่ต้องการให้ตระกูลตัวเองเป็นเบี้ยล่างของตระกูลอื่น พร้อมทั้งยื่นกรานที่จะรับมือกับกองทัพของโยชิโมโตะ

แผนที่แคว้นซุรุกะ

ที่มา : Ash_Crow. Suruga Province.

https://en.wikipedia.org/wiki/Suruga_Province

ในที่สุดโอตะ โนบุ나가ะก็ได้เริ่มชิงลมมือกองทัพโยชิโมโตะก่อนโดยแบ่งทหารส่วนหนึ่งอยู่ที่ชายแดนของแคว้นมิโนะเพื่อป้องกันการลอบโจมตีจากไซโต โยชิทสึ และอีกส่วนหนึ่งเตรียมกำลังพลเพื่อสู้กับกองทัพโยชิโมโตะซึ่งโนบุ나가ะเป็นผู้นำทัพด้วยตนเอง โดยทหารที่นำไปสู้ศึกครั้งนี้มีจำนวน แค่ 2,000 คนเท่านั้นทำให้ไม่สามารถใช้ยุทธวิธีการรบแบบซึ่งหน้าได้ โนบุ나가ะจึงศึกษาข้อมูลภูมิประเทศซึ่งตนเป็นผู้ได้เปรียบ และมีการใช้นินจาเพื่อทำการสืบข่าวลับ เมื่อได้ข้อมูลของภูมิประเทศแล้วโนบุ나가ะจึงนำกำลังพลเข้าสังหารโยชิโมโตะโดยตรงในช่วงเวลานั้นเกิดฝนตกหนักติดต่อกันเป็นเวลานานทำให้กลบร่องรอยของกองทัพโนบุ나가ะได้สนิท ประกอบกับทัพหลักที่บัญชาการของโยชิโมโตะอยู่ในช่องเขาโอเกะซะชะมะโดยที่กำลังพลส่วนใหญ่อยู่รอบนอกทั้งหมดและใช้จำนวนกำลังพลที่น้อยทำให้ง่ายต่อการเข้าสังหาร สุดท้ายโยชิโมโตะถูกตัดหัวเพื่อเป็นเครื่องยืนยันว่าโนบุ나가ะชนะศึกนี้ ศึกนี้ถูกตั้งชื่อว่า “สงครามโอเกะซะชะมะ” (Okehazama no tatakai) (ค.ศ. 1560) และเป็นสงครามที่สร้างชื่อให้กับโนบุ나가ะให้กล่าวขานกันไปทั่วทุกถิ่นเนื่องจากเป็นแค่ไฉฉิวแคว้นเล็ก ๆ แต่กลับสยบกองทัพขนาดใหญ่อย่างตระกูลอิมากาวะได้ในขณะที่โอตะ โนบุ나가ะมีอายุเพียง 26 ปีเท่านั้น

ภาพเขียนตอนที่โยชิโมโตะถูกบุกโจมตี

ที่มา : The Battle of Okehazama (Yosai Nobukazu).

<http://www.nagoya-info.jp/nobunaga/okehazama/en/>

ชื่อเสียงของโอดะ โนบุนากะนั้นแพร่กระจายไปทั่วประเทศเกี่ยวกับศึกครั้งนี้ส่งผลให้ ไตเมียวแคว้นใหญ่ ๆ ต่างหวาดกลัวแคว้นโอบาริมากขึ้นเพราะกลัวที่จะต้องลงเอยแบบ อิมากาวะ โยชิโมโตะ ทั้งตระกูลโอบาริของโนบุนากะยังได้พันธมิตรอย่างแคว้นมิกาวะที่เคย ตกอยู่ในอำนาจของตระกูลอิมากาวะโดยมีไตเมียวชื่อว่า “มัตสึโตะ โมโตยาสึ” อายุรุ่นราวคราว เดียวกันกับโนบุนากะซึ่งตอนสมัยยังเด็กเคยเป็นสหายกันอีกด้วย ภายหลังโมโตยาสึก็ได้ รวมแคว้นสุรุกะซึ่งเคยเป็นแคว้นของตระกูลอิมากาวะเข้ากับแคว้นมิกาวะของตนได้สำเร็จทำให้ โนบุนากะนั้นได้รับการปกป้องจากทางด้านทิศตะวันออกไปในตัวและภายหลังโมโตยาสึก็ได้ เปลี่ยนชื่อเป็น โตะกุทว่า อิเอยาสึ ซึ่งเป็นชื่อที่รู้จักกันดีในฐานะโชกุนผู้ก่อตั้งรัฐบาลในยุคเอโดะ

การพิชิตแคว้นมิโนะ

หลังจากศึกโอเกสะซะมะะ 1 ปีให้หลังในค.ศ.1561 โยชิทตสึ ไตเมียวแห่งแคว้นมิโนะก็ ป่วยและเสียชีวิตอย่างกะทันหันส่งผลให้ ไชโตะ ทตสึโอะกิซึ่งมีอายุเพียง 14 ปีขึ้นสืบทอดตำแหน่ง ไตเมียวทตสึโอะกินั้นว่ากันว่าไม่เอาใจใส่ต่อการเมืองและยังติดเหล้าและผู้หญิงแต่มีที่ปรึกษาคือ “ทาเคดะ ฮันเบ” ซึ่งสามารถสั่งสอนทตสึโอะกิจนเก่งได้ ถึงกระนั้นโนบุนากะก็สามารถยึดหัวเมือง ของแคว้นมิโนะได้หลายเมือง แต่ก็ยังไม่สามารถชิงปราสาทอินาบะยามะมาได้เนื่องจาก

ปราสาทอิโนะบะยามะนั้นมีการป้องกันที่แน่นหนาอย่างมาก จนกระทั่งมีทหารผู้หนึ่งมีนามว่า คิโนชิตะ โทกจิโร่ เป็นทหารที่มีชาติกำเนิดมาจากชาวนา ทำให้รู้เส้นทางลับในป่าที่จะใช้ลัดเลาะเพื่อเข้าสู่ปราสาทอิโนะบะยามะของทตสึโอกิ อีกทั้งโทกจิโร่เป็นคนที่มีความเฉลียวฉลาดสามารถตั้งอันเบและขุณหพลของแคว้นมิโนะมาอยู่ใต้อำนาจของโนบุ나가ะได้ ส่งผลให้ค.ศ.1567 โนบุ나가ะบุกโจมตีปราสาทอิโนะบะยามะจนแตกได้อย่างง่ายดาย ภายหลังกิโนชิตะ โทกจิโร่ได้เปลี่ยนชื่อเป็น โทโยโตมิ ฮิเดโยชิ เป็นผู้ซึ่งสานต่อนโยบายการรวมประเทศและขึ้นมามีอำนาจหลังโอดะ โนบุ나가ะจากโนบุ나가ะเสียชีวิต

ประกาศเทนกะฟุบุหรือปกครองแผ่นดินด้วยการทหาร

หลังจากยึดแคว้นมิโนะอยู่ใต้อำนาจของตนได้แล้วโอดะ โนบุ나가ะก็ได้ปรับปรุงปราสาทอิโนะบะยามะและเปลี่ยนชื่อเป็น “ปราสาทกิฟุ” และเท่ากับว่าโนบุ나가ะได้ยึดภาคกลางของญี่ปุ่นไว้ได้เกือบทั้งหมด ทำให้ชื่อเสียงของเขานั้นยิ่งเพิ่มพูนขึ้นไปอีก โนบุ나가ะจึงประกาศจุดมุ่งหมายที่จะสยบไต่เมียวทั้งประเทศที่ตั้งตนเป็นอิสระให้หมดสิ้นแล้วรวบรวมแผ่นดินที่แตกแยกขึ้นมาอีกครั้งโดยการทำสงครามเพื่อให้ไต่เมียวเหล่านั้นมาสยบอยู่ใต้อำนาจของตน ซึ่งมีชื่อเรียกว่า “เทนกะฟุบุ”(Tenka Fubu) ต่อมาการใช้นโยบายนี้ส่งผลให้โอดะ โนบุ나가ะต้องทำสงครามอีกมากมายเพื่อรวมแผ่นดินญี่ปุ่น การที่จะทำให้ไต่เมียวจากเมืองใหญ่ยอมรับนั้นนอกจากการมีบารมีหรือชื่อเสียงอย่างเดียวก็ไม่ได้หมายความว่าจะเป็นที่ยอมรับจากคนทั่วไป การจะขึ้นเป็นใหญ่และมีอำนาจได้นั้นจำเป็นต้องใช้กองกำลังทหารเพื่อสยบให้ไต่เมียวเหล่านั้น เชื่อฟังทั้งยังใช้วิธีเชือดไก่ให้ลิงดู ดังเช่น การประหารเหล่าไต่เมียวที่เป็นศัตรูหลังจากชนะศึกสงครามเพื่อให้ผู้ที่อยู่ใต้อำนาจเหล่าของไต่เมียวเหล่านั้นเชื่อฟังตน ด้วยเหตุนี้ทำให้กองทัพของโอดะ โนบุ나가ะได้รับผู้มีความสามารถมากมายเข้ามาในกองทัพ

ภาพวาดปราสาทกิฟุในสมัยเอโดะ

ที่มา : kato. **Gifu Castle Layout.**

เข้าสู่บทบาททางการเมืองและราชสำนัก

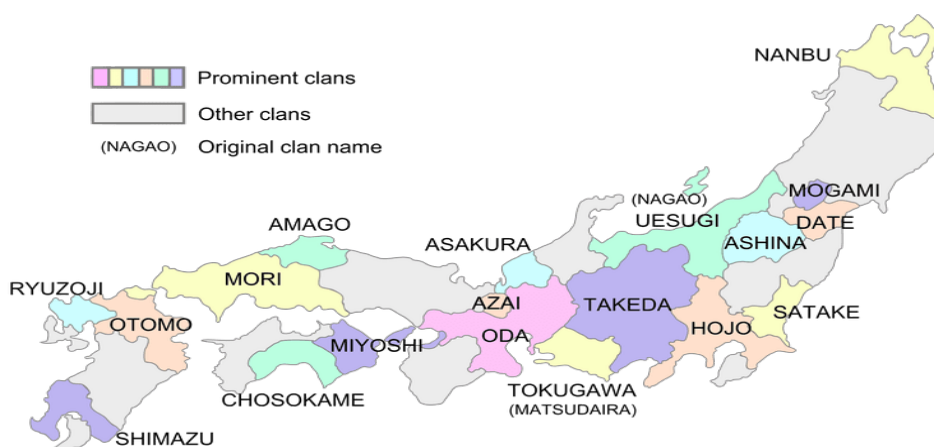
เมืองหลวงเกียวโตมีการเปลี่ยนผ่านอำนาจโดยโชกุนคนเก่า อาซิคางะ โยชิเทรุซึ่งเป็นโชกุนลำดับที่ 13 ของตระกูลอาซิคางะเสียชีวิตจากการถูกสังหารในค.ศ.1565 ลูกชายของเขา อาซิคางะ โยชิอิเตะซึ่งอายุเพียง 14 ปีขึ้นเป็นโชกุนแทน ในสมัยถ้าโชกุนอายุยังน้อยอำนาจจะตกไปอยู่ที่คนบงการหรือเรียกว่า “โชกุนหุ่นเชิด” ส่งผลให้ “อาซิคางะ โยชิอากิ” ผู้เป็นน้องชายของโชกุนคนเก่านั้นมีความไม่พอใจในขุนศึกตระกูลมิโยชิซึ่งชักโยโชกุนอยู่ในขณะนั้นเป็นอย่างมาก ประกอบกับในเวลาขึ้นชื่อของโอดะ โนบุนากะเป็นที่กล่าวขานขึ้นมาทำให้โยชิอากิได้ติดต่อโนบุนากะเพื่อขอความช่วยเหลือในการ ทวงบัลลังก์คืน โนบุนากะเห็นโอกาสที่จะก้าวเข้าสู่ศูนย์กลางอำนาจภายในเมืองหลวงจึงเข้าช่วยเหลือ โยชิอากิซึ่งคนที่เปิดช่องทางให้โอดะ โนบุนากะเข้ามามีบทบาทในเมืองหลวงคือ “อาเคจิ มิตสึอิเตะ” ข้าราชการเก่าของไซโด้โตซันแต่ปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาของโยชิอากิ

หลังจากโนบุนากะนำกำลังเข้าสู่เมืองหลวงก็ได้กวาดต้อนกำลังที่ต่อต้านการเข้ามามีอำนาจของเขาทันทีโดยเฉพาะขุนพลจากตระกูลมิโยชิที่ครอบงำเมืองหลวงมานานก็ยอมสวามิภักดิ์ต่อโอดะ โนบุนากะการกระทำครั้งนี้ถือว่าโนบุนากะเป็นผู้กอบกู้รัฐบาลและราชสำนักของญี่ปุ่นให้กลับมาสงบอีกครั้งหนึ่งหลังอำนาจรัฐบาลที่อยู่ใต้อำนาจของตระกูลมิโยชิได้สร้างความวุ่นวายให้แก่ตระกูลอาซิคางะซึ่งเป็นตระกูลที่ดำรงตำแหน่งโชกุน

หลังจากโยชิอากิได้ขึ้นเป็นโชกุนในค.ศ.1558 โอดะ โนบุนากะก็ได้ถวายตัวต่อจักรพรรดิโองิมาจิ แล้วได้รับตำแหน่ง ไนไดจินซึ่งมีสถานะเป็นผู้พิทักษ์รัฐบาลโชกุนและองค์จักรพรรดิที่ยังทรงวัยเยาว์ พร้อมทั้งเป็นที่ปรึกษาในการบริหารบ้านเมืองทั้งปวง (ภานุมาศ เมืองพรหม, 2560:108) จากตำแหน่งที่ได้ทำให้โนบุนากะดูแลได้ทั้งรัฐบาลและราชสำนัก การมีบทบาทในราชสำนักทำให้เขาสิทธิอันชอบธรรมที่ได้รับจากองค์จักรพรรดิในการบริหารบ้านเมืองด้านโยชิอากิมีตำแหน่งโชกุนแต่ก็เป็นได้แค่เพียงนามเพราะอำนาจทั้งหมดตกไปอยู่กับโนบุนากะทั้งสิ้น

ในภายหลังโชกุนโยชิอากิมีความคิดที่จะแต่งตั้งโนบุนากะเป็นตำแหน่งรองโชกุนแต่เขาได้ปฏิเสธและได้สิทธิครอบครองเมืองท่าชะโคซึ่งปัจจุบันอยู่ในจังหวัดโอซาก้า และหัวเมืองโดยรอบแทนถึงแม้ว่าโนบุนากะจะเป็นคนกุมอำนาจทั้งรัฐบาลทั้งราชสำนัก แต่บรรดาแคว้นต่าง ๆ ในประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่ต่างถืออำนาจของตนเองแยกเป็นเอกเทศเพราะบรรดาแคว้นเหล่านั้นมีกองกำลังและทรัพยากรที่บริหารได้ด้วยตนเอง การที่โนบุนากะจะรวมประเทศนั้น

จึงยังไม่ใช่เรื่องง่าย แม้จะมีกองกำลังแต่แคว้นโอวาริและแคว้นมิโนะนั้นอยู่ห่างจากเมืองหลวง หากทำศึกก็ต้องระวังแคว้นใกล้เคียงเข้ามาตีเมืองที่ตนไม่ได้ระวัง

ภาพแผนที่แสดงอำนาจของตระกูลต่าง ๆ ในช่วงปีค.ศ.1467-1477

ที่มา : Kallie Szczepanski. The Sengoku Period in Japanese History.

<https://www.thoughtco.com/what-was-the-sengoku-period-195415>.

การเปิดตลาดการค้าเสรีและการติดต่อกับพ่อค้าตะวันตก

หลังจากเขตปกครองบริเวณภาคกลางเริ่มสงบ โนบุนากะได้แสวงหาหนทางที่เพิ่มแสนยานุภาพทางการทหารและอำนาจทางเศรษฐกิจของตนให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้น จึงมีคำสั่งสำคัญให้เปิด “ตลาดการค้าเสรี” โดยมีจุดมุ่งหมายคือการสร้างความมั่งคั่งและการค้าขายกับชาวตะวันตกที่เข้ามาหลังจากการเปิดเมืองท่าที่เมืองซะไกและที่สำคัญโนบุนากะได้ประกาศให้ในเขตแดนของตนเป็นพื้นที่ “งดเก็บภาษีการค้า”

ตลาดการค้าเสรีแห่งแรกของประเทศญี่ปุ่นสร้างความมั่งคั่งภายในเขตปกครองของโนบุนากะอย่างมหาศาลชนิดที่ไม่เคยมีมาก่อนในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นก่อนหน้านี้เนื่องจากปลอดภาษีจึงกระตุ้นการค้าขายให้ทำกันได้อย่างคึกคักและมีที่ปรึกษาอย่างมิตสึฮิโตะและอันเบที่รู้จักช่องทางในการแสวงหารายได้รวมถึงเข้าใจในระบบไหลเวียนของเงิน ตลาดเสรีนี้ยังเป็นการยกระดับชนชั้นพ่อค้าที่อยู่ต่ำสุดของระบบศักดินาของญี่ปุ่นให้มีระดับสูงขึ้นในฐานะเป็นผู้ที่ทำให้ระบบเงินตรามีการหมุนเวียนอย่างมหาศาลภายใต้เขตปกครองของโนบุนากะ

วิธีการดั้งเดิมในการแสวงหารายได้ของบรรดาเหล่าไดเมียวในญี่ปุ่นจะมุ่งไปที่การเก็บภาษีเป็นหลัก แต่โอตะ โนบุนากะได้ปรับเปลี่ยนแนวคิดวิธีใหม่โดยหันมาให้ความสำคัญกับ

การกระตุ้นให้เกิดการไหลเวียนของเงินตราครั้งใหญ่ภายในเขตปกครองตนเอง เหตุนี้ทำให้โนบุนาเกะมีอำนาจได้เปรียบในการต่อรองทางการค้าและยืนอยู่เหนือกลุ่มพ่อค้า นายทุนทั้งหลาย (ยศไกร ส.ตันสกุล, 2557:117-118)

นอกจากจะเปิดการตลาดทางการค้าเสรีแล้ว โอดะ โนบุนาเกะเป็นผู้นำเพียงคนเดียวของ ญี่ปุ่นในเวลานั้นที่มุ่งแลกเปลี่ยนสินค้ากับมหาอำนาจตะวันตกอย่างจริงจังซึ่งสินค้าสำคัญที่ โนบุนาเกะนำเข้ามาจำนวนมากก็คือ“ปืนคาบศิลา” ซึ่งนำเข้ามาจากตะวันตกถูกนำมา ปรับปรุงจนกลายเป็นปืนแบบของญี่ปุ่น

ปืนนั้นถือเป็นสิ่งแปลกใหม่สำหรับชาวญี่ปุ่นในยุคนั้น มีความแตกต่างจากชนิดที่ กระสุนของปืนนั้นสามารถพุ่งเข้าหาเป้าหมายได้รวดเร็วและรุนแรงกว่าชนิดอื่น อีกทั้งยังสามารถ ฝึกฝนให้ยิงแม่นยำได้ง่ายกว่าชนิดหลายเท่า แต่ปืนมีข้อเสียคือในแต่ละนัดนั้นจำเป็นต้องใช้เวลา ในการเติมลูกกระสุนและดินปืนค่อนข้างใช้เวลานาน (ภานุมาศ เมืองพรหม, 2560:112) ซึ่งโนบุนาเกะนำข้อเสียนั้นมาปรับใช้กับกองทัพของตนโดยการจัดกระบวนแถวเป็น 3 แถวแล้ว ยิงแถวแรกที่ยิงเสร็จไปต่อทางด้านหลังเพื่อบรรจุกระสุนจากนั้นแถวที่ขึ้นมาด้านหน้าก็สามารถ ยิงต่อได้เลย

นอกจากการค้าขายแล้ว โนบุนาเกะยังได้ติดต่อกับมิชชันนารีชาวโปรตุเกส ที่ชื่อ บาทหลวงหลุยส์ ฟร็วส์ และได้ผลประโยชน์โดยเฉพาการได้รับนวัตกรรมเทคโนโลยีล้ำ หน้าไม่ว่าจะเป็น อวูร์ปืนไฟ วิชาวิศวกรรมและสถาปัตยกรรมการก่อสร้างปราสาท วิชาคำนวณ ตามแบบตะวันตก การเดินเรือ การต่อเรือ ฯลฯ ส่งผลให้โนบุนาเกะนั้นสนับสนุนคณะมิชชันนารี จากตะวันตกเป็นอย่างมาก แต่ทั้งนี้ก็ยังมีการส่งตรวจสอบจำนวนผู้นับถือศาสนาคริสต์อย่าง ละเอียดเพื่อเตรียมมาตรการควบคุม หากว่าบรรดาคริสเตียนทั้งหลายเกิดการตั้งตัวเป็นศัตรูหรือ ต่อต้านอำนาจของเขาขึ้นมาภายหลัง (ยศไกร ส.ตันสกุล, 2557:126)

ศึกกับตระกูลอาซากุระและเหล่าพันธมิตร

หลังจากประสบความสำเร็จสร้างความมั่งคั่งให้กับตน โอดะ โนบุนาเกะก็ต้องการเคลื่อน ทัพเพื่อปราบปรามกองทัพต่าง ๆ ที่ติดต่อต้านและก่อความไม่สงบอยู่ในบริเวณภาคกลาง ซึ่งหนึ่งในนั้นก็มีตระกูลอาซากุระแห่งแคว้นเอจิเซ็น การตัดสินใจครั้งนี้สร้างผลกระทบ ความสัมพันธ์ของโนบุนาเกะกับโชกุนโยชิอากิเป็นอย่างมากยิ่งเพราะโชกุนโยชิอากินั้นเคยลี้ภัยทาง การเมืองไปอยู่แคว้นเอจิเซ็น ซึ่งการที่โนบุนาเกะเปิดศึกกับตระกูลอาซากุระนั้นเป็นการข้าม หัวโชกุนเป็นอย่างมาก (ภานุมาศ เมืองพรหม, 2560:87) การที่โอดะ โนบุนาเกะขึ้นสู่อำนาจ ที่ครอบครองดินแดนภาคกลางของประเทศญี่ปุ่นได้เกือบทั้งหมดและมีบทบาทมากมายในทั้ง

ทางการเมือง ราชสำนัก รวมไปถึงการเปิดเขตการค้าเสรีที่ทำให้ดุลการค้าระหว่างประเทศผูกอยู่กับแนวทางการบริหารของ โนบุนากะอยู่เพียงผู้เดียว ยิ่งโนบุนากะต้องการที่จะทำศึกกับตระกูลอาซากุระอีก จึงเกิดเป็นจุดที่ไม่ลงรอยกันระหว่างโนบุนากะกับโชกุนโยชิอากิ (ยศไกร ส.ต้นสกุล, 2557:129) จนในที่สุดโชกุนคิดจะหักหลังโนบุนากะโดยการลอบส่งข่าวสารเกี่ยวกับทางฝั่งโนบุนากะให้ฝั่งตระกูลอาซากุระและเหล่าพันธมิตรรู้เพื่อที่จะตลบหลังระหว่างโนบุนากะเคลื่อนทัพได้

ในเวลานั้นตระกูลอาซากุระมีพันธมิตรคือ ตระกูลอาซาอิ แห่งแคว้นโอมิ ซึ่งเดิเมียวของแคว้น อาซาอิมิซายสัมพันธ์เป็นน้องเขยของโนบุนากะแต่ตระกูลอาซาอิมิมีความสัมพันธ์กับตระกูลอาซากุระมายาวนานกว่าทำให้ต้องทำศึกกับโนบุนากะ หลังจากโนบุนากะกำลังเคลื่อนทัพเพื่อโจมตีตระกูลอาซากุระแล้ว ตระกูลอาซาอิกก็ได้เคลื่อนทัพของตนแล้วลอบเข้าปิดเส้นทางถอยของทัพใหญ่โนบุนากะแล้วโจมตีตลบหลังในตอนแรกโนบุนากะนั้นไม่รู้ว่าตระกูลอาซาอิจะเข้าตีทางด้านหลังแต่เนื่องจากเจ้าหญิงโออิจิจิที่เป็นน้องสาวและเป็นภรรยาของเดิเมียวตระกูลอาซาอิจได้แอบส่งจดหมายลับเพื่อแจ้งข่าวแก่โนบุนากะ ทำให้เขาแบ่งทัพเป็นสองทัพบริเวณเขาคาเนงาซากิ สงครามครั้งนี้พันธมิตรของโนบุนากะมีแค่โตกุกาวา อิเอยาสุ แต่ทางตระกูลอาซากุระมีตระกูลอาซาอิจและกองทัพพระนักรบและสาวกนิกายอีกโกะ ทำให้สถานการณ์ตอนนั้นอยู่ในขั้นวิกฤต โนบุนากะจึงสั่งทัพให้ถอยกลับเกี่ยวโตในทันที

การถอยทัพครั้งนี้มีชื่อเสียงมากมีชื่อเรียกว่า “การศึกที่เขาคาเนงาซากิ” (Siege of Kanegasaki) (ค.ศ.1570) เหตุการณ์นี้โนบุนากะได้เข้าใจถึงความตายมากที่สุดครั้งหนึ่งในชีวิต (ยศไกร ส.ต้นสกุล, 2557:133) เมื่อโนบุนากะสามารถหนีตายกลับเกี่ยวโตได้สำเร็จเวลานั้นดินแดนในเขตปกครองของเขาก็ได้ถูกห้อมล้อมไปด้วยกลุ่มพันธมิตรไปแล้วเพื่อแก้ไขสถานการณ์โนบุนากะจึงเข้าพบตระกูลอาซากุระและยอมกล่าวขอภัยต่อตระกูลอาซากุระ

การยอมเสียศักดิ์ศรีครั้งนี้เป็นการยอมถอยก้าวสำคัญเพื่อกลับขึ้นมาผงาดใหม่อีกครั้ง แสดงให้เห็นว่าเขาไม่ได้มีแต่ด้านที่ดื้อรั้นตันทุรังหรือมุ่งแต่จะเอาชนะเพียงอย่างเดียว แต่ในยามจำเป็นที่ต้องยอมแพ้เพื่อรักษาชีวิตไว้ เขาก็สามารถละวางแล้วถอยได้ (ยศไกร ส.ต้นสกุล, 2557:134)

หลังจากสงบศึกกับตระกูลอาซากุระได้เพียงสองเดือน โนบุนากะได้รวบรวมกำลังพลเพื่อต้องการที่จะแก้แค้นตระกูลอาซากุระและเหล่าพันธมิตร โดยโนบุนากะมีกองทัพของอิเอยาสุเป็นพันธมิตร การต่อสู้ครั้งนี้เกิดขึ้นที่แม่น้ำอาเนกาวะใกล้กับทะเลสาบบิวะ ศึกนี้จึงมีชื่อว่า

“ศึกที่แม่น้ำอเนกาวะ”(Battle of Anegawa) (ปีค.ศ.1570) เป็นศึกที่มีชื่อเสียงมาก เพราะทำให้ โนบุนากะนั้นกู้ชื่อเสียงคืนมาได้หลังจากต้องหนีตายที่ ศึกเขาคาเนงาซากิ ศึกนี้เป็นชัยชนะครั้งแรกของโนบุนากะกับอียาสึ โดยศึกครั้งนี้ชนะได้โดยการที่โนบุนากะสามารถอ่านแผนการของฝั่งตระกูลอาซาอิออก เขาได้ทำการตั้งรับเพื่อป้องกันและตีสวนกลับจนฝั่งตระกูลอาซาอิพ่ายแพ้ และกลับไปปราสาทโอดานิซึ่งเป็นที่อยู่ของตน ส่วนโยชิคาเงะแห่งตระกูลอาซากุระได้หนีไปที่ ภูเขาอิเอซึ่งเป็นที่อยู่ของกองทัพอิกโกะ-อิกกิแห่งวัดเอ็นเรียว หลังจากนั้นโยชิคาเงะจึงได้ขอทำการเจรจายกยาศึกเพื่อหวังรี้อฟื้นความสัมพันธ์ แม้ว่าโนบุนากะจะได้เปรียบทุกด้านแต่ก็เป็นฝ่ายยอมการเจรจาในครั้งนี้

ภาพเขียนการต่อสู้ของศึกอเนกาวะ

ที่มา : kato. The Battle of Anegawa fought in 1570.

<https://samurai-world.com/battle-of-anegawa/>

การปราบกองทัพอิกโกะ-อิกกิ

กองกำลังอิกโกะ-อิกกิเป็นกองกำลังพระนักรบ มีขุมกำลังจำนวนมากที่สุดในญี่ปุ่น และยากแก่การพิชิต พวกเขามีความเชื่อในศาสนาพุทธนิกายชินโตสายเห็นได้ชัดที่เชื่อในเรื่องของ พระศรีอาริยะ ซึ่งเป็นมหาบุรุษที่จะเข้ามาครอบงำยุคเข็ญซึ่งเต็มไปด้วยไฟสงคราม เสาหลักของพวกอิกโกะในเวลานั้นได้แก่วัดเอ็นเรียวแห่งเขาอิเอแล นากาชิมะซึ่งเป็นอาณาเขตในการปกครองของโนบุนากะและสุดท้ายคือสำนักฮอนกันจิที่มีวิหารถึงสามสาขาใหญ่ในแถบชายแดนเมองหลวงเกียวโต ในแคว้นเอจิเซ็นและแถวท่าเรือชะโค พระนักรบกลุ่มนี้มีความต่อต้านอำนาจโนบุนากะเป็นอย่างมากสาเหตุส่วนหนึ่งเพราะโนบุนากะสนับสนุนการเผยแพร่ศาสนาคริสต์ของพวกมิชชันนารีจากโปรตุเกสและเหตุผลสำคัญอีกหนึ่งประการคือ โชกุนโยชิอากิได้ติดต่อกับ

สังฆราชเคนเนียวผู้นำวัดฮอนกันจิ ซึ่งต้องการล้มอำนาจของโนบุ나가ะให้ได้ ในค.ศ. 1571 เดือนพฤษภาคม กองกำลังอิกโกะ-อิกกิราว 20,000 คน ได้เปิดศึกกับสองขุนพลสำคัญของโนบุ나가ะผลคือขุนพลของโนบุ나가ะพ่ายแพ้จนต้องถอยทัพ กองทหารในทัพล้มตายเป็นจำนวนมาก สร้างความโกรธแค้นให้โนบุ나가ะเป็นอย่างมาก โนบุ나가ะจึงได้พักศึกที่มีกับชามูไรและเริ่มใช้นโยบายในการใช้กำลังทหารเข้ากวาดล้างกองกำลังอิกโกะ-อิกกิ โดยเฉพาะในวัดฮอนกันจิ ในเดือนกันยายนโนบุ나가ะบุกทำลายเผาวัดเอ็นเรียคุจนราบคาบ มีบันทึกไว้ว่าเหตุการณ์สังหารหมู่และเผาทำลายวัดในครั้งนี้ได้สร้างความตกตะลึงและแรงต่อต้านจากชาวพุทธทั่วญี่ปุ่นอย่างมาก ในการบุกเผาทำลายครั้งนี้มีเด็ก ผู้หญิง คนชราและพระสงฆ์ที่ถูกสังหารมากกว่า 4,000 คน ศึกครั้งนี้ตระกูลอาซาอิและอาซากุระก็ได้เข้ามาสมทบกับทัพอิกโกะ-อิกกิเช่นกันแต่ก็ไม่สามารถต้านทานทัพของโนบุ나가ะไว้ได้ หลังจากทำลายเขาเอกิได้ให้ อาเคจิ มิตสึฮิเดะทำหน้าที่ปกครองและผนวกเอาเขตแดนเดิมให้มาอยู่ใต้อาณัติของตน(ยศไกร ส.ต้นสกุล, 2557:138-139)

หลังจากที่โนบุ나가ะได้เผาวัดเอ็นเรียคุที่เขาเอแล้วก็ได้บุกไปที่ป้อมค่ายนากาชิมะต่อในทันที เพื่อทำการทำลายรากฐานของกลุ่มอิกโกะ-อิกกิที่อยู่ในภาคกลางให้สิ้นซาก เนื่องจากป้อมค่ายนากาชิมะของพวกอิกโกะ-อิกกิอยู่ไม่ห่างจากนาโกย่าที่เป็นศูนย์กลางของแคว้นโอวาริ โนบุ나가ะได้ให้สองขุนพลคือ ชิมาตะ คัสตีอิเอะและซาคุมะ โนบุโมริบุกโจมตีเกาะวาจู ซึ่งเป็นเกาะเล็ก ๆ ที่ใช้ในการเดินทางขนส่งเสบียงและที่นี่เป็นจุดยุทธศาสตร์ที่ใช้พิชิตนากาชิมะด้วยกองทัพโนบุ나가ะประสบปัญหาภัยกับปรากฏการณ์ธรรมชาติทำให้ทหารจำนวนมากโดนดูดลงไปที่ก้นแม่น้ำบ้างก็โดนกระแสน้ำเชี่ยวพัดจนปลิวหายไป ทัพโนบุ나가ะจึงพยายามแก้ปัญหาด้วยการใช้เชือกทำเป็นทางข้ามและต่อแพแต่ก็ไม่สามารถทำลายการป้องกันของข้าศึกได้เป็นผลทำให้ศึกในครั้งนี้ได้แพ้ให้กับอิกโกะ-อิกกิ

ในค.ศ.1573 โนบุ나가ะได้ให้สองขุนพล ได้แก่ซาคุมะ โนบุโมริและโทโยโตมิ ฮิเดโยชิบุกโจมตีเกาะนากาชิมะอีกครั้ง โดยครั้งนี้ใช้กลยุทธ์กองพลปืนไฟเป็นเสาหลักในการโจมตี แต่ปืนไฟมีข้อเสียคือเมื่อโดนน้ำก็จะเสียหายได้ง่าย ซึ่งปรากฏว่าเวลานั้นได้เกิดฝนตกหนักอย่างรุนแรง ปืนไฟจึงไม่สามารถใช้งานได้ ต้องถอยทัพกลับมาตั้งหลัก ในราวค.ศ.1575 ได้โจมตีโดยการใช้อ้อมล้อมที่มีพลปืนและพลธนู ศัตรูถูกสังหารจำนวนมากและเข้าควบคุมพื้นที่ได้ในที่สุด ต่อมาโนบุ나가ะได้สร้างกำแพงไม้เพื่อปิดกั้นเส้นทางขนส่งเสบียงทำให้กองทัพอิกโกะ-อิกกิไม่สามารถหนีออกจากวงปิดล้อมได้จึงได้เข้าเผชิญหน้ายอมแลกด้วยชีวิต ส่งผลทำให้ญาติคนสำคัญของโนบุ나가ะเสียชีวิต ยิ่งทำให้เขาแค้นพวกอิกโกะ-อิกกิขึ้นไปอีก สุดท้ายจึงได้วางแผนเพื่อทำลายป้อมค่ายเหล่านี้จนสิ้นซากหลังจากนั้นราว 2 ปี กลุ่มพระนักรบก็ถูกกำจัดไปอีกเป็นจำนวนมากจนไม่สามารถรวมตัวกันได้อีก สงครามกับพระนักรบที่ยืดเยื้อมากกว่า 10 ปีก็ได้จบลง

หลังจากเหตุการณ์สงครามสิ้นสุดตระกูลอาซากิกับอาซากุระที่เคลื่อนไหวทำให้ โนบุ나가ะตัดสินใจยกเลิกสัญญาสงบศึกและนำทัพเข้าโจมตีทั้งสองตระกูลเป็นเหตุให้ตระกูล อาซากิและอาซากุระหมดสิ้นอำนาจ เมื่อสงบสองตระกูลได้จึงได้เปิดแนวรบขยายดินแดนไปทาง ภาคตะวันออกเพิ่มมากขึ้น

จากการที่โนบุ나가ะมุ่งเน้นนโยบายปราบกองทัพอิกโกะ-อิกกิด้วยความรุนแรงจึงเป็น เหตุให้ ชาวพุทธทั่วประเทศต่อต้านและรุมประณามโนบุ나가ะอย่างรุนแรงเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ ชื่อเสียงร้ายความโหดเหี้ยมของ“จอมมารฟ้าโนบุ나가ะ”แพร่กระจายไปทั่วทั้งประเทศ (ยศไกร ส.ต้นสกุล, 2557:146) ฉายาจอมมารฟ้าโนบุ나가ะมาจากจอมมารฟ้าที่ 6 หรือในภาษาญี่ปุ่นคือ “ไดโรคุ เทนมาโอ” หมายถึง เทพมารที่อยู่ในศาสนาพุทธ ชื่อว่าท้าวสวรรค์ดี ซึ่งเป็นเทพที่ จะขัดขวางพระพุทธเจ้าในการตรัสรู้ โนบุ나가ะที่ถูกประณามว่าทำลายล้างศาสนาพุทธจึง เปรียบได้กับท้าวสวรรค์ดีผู้คุกคามพระพุทธเจ้า (ภานุมาศ เมืองพรหม, 2560:109)

ศึกกับตระกูลทาเคดะ

หลังจากโอดะ โนบุ나가ะจัดการกับศัตรูทางทิศตะวันตกแล้ว ก็ต้องเผชิญหน้ากับ 2 ตระกูลใหญ่จากทางทิศตะวันออก ได้แก่ ตระกูลทาเคดะและอุเอะสึกิแต่ในช่วงทำศึกกับตระกูล ทาเคดะแห่งแคว้นคะอิ โนบุ나가ะก็ได้ขอความช่วยเหลือจากตระกูลอุเอะสึกิแห่งแคว้นเอจิโกะซึ่งเป็น คู่ปรับของตระกูลทาเคดะเช่นกัน ทาเคดะ ชินเง็นเป็นโตเมียวของแคว้นคะอิ มีกองทัพที่ แกร่งรอบด้าน โดยเฉพาะแสนยานุภาพของทหารม้าที่ทรงพลังอย่างไม่มีใครเทียบได้และยังมี ยุทธวิธีเฉพาะตัวที่เรียกว่า “ฟู-ริน-คะ-ซัน” หรือแปลว่า “ลม-ป่า-ไฟ-ภูเขา” มีความหมายว่า ว่องไวดุจสายลม เงียบสงบดุจป่าไม้ น่าสะพรึงกลัวเหมือนไฟและตั้งมั่นหนักแน่นดุจภูเขา ซึ่งดัดแปลงมาจากพิชัยสงครามของซุนหวู่ ในช่วงที่โนบุ나가ะทำศึกสายเลือดในแคว้นโอวาริ ชินเง็นได้มุ่งเน้นขยายอำนาจในเขตคันโตหรือภาคตะวันออกอย่างกว้างขวางจนกระทั่งไปชนกับ ตระกูลอุเอะสึกิที่นำโดย อุเอะสึกิ เคนชิน เป็นเหตุให้ตระกูลตระกูลทาเคดะและตระกูล อุเอะสึกิเปิด ศึกกันเป็นต้นมา

เมื่อโนบุ나가ะมีอำนาจในแถบคันไซก็ไม่ได้ส่งผลกระทบที่ทำให้เป็นศัตรูกับทั้ง 2 ตระกูล แต่เมื่อโนบุ나가ะกวาดล้างพระนักรบอิกโกะส่งผลให้โตเมียวที่นับถือพุทธศาสนาไม่พอใจ หนึ่งในนั้นก็คือ ชินเง็น ทำให้ล้มเลิกการเป็นพันธมิตรกับโนบุ나가ะและติดต่อโชกุนโยชิอากิเพื่อ เคลื่อนพลบุกโจมตีโนบุ나가ะในทันที

เส้นทางทางการบุกต้องผ่านแคว้นโทโทมิซึ่งเป็นหนึ่งในพื้นที่ของแคว้นมิคาวะที่อยู่ใ การดูแลของโตกุ-กาวา อิเอยาสุ จึงเกิดการปะทะที่มิกาตะฮาระ ในค.ศ.1573 สุดท้ายอิเอยาสุได้

พ่ายแพ้ให้กับชินเง็นอย่างยับเยินแต่โอบุนากะมีคำสั่งให้อิเอยาสุนั้นทำการตั้งรับอย่างเดียวในปราสาท จากนั้นกองทัพของตระกูลทาเคดะก็ถอยทัพกลับไปแล้วมีข่าวว่า ชินเง็นได้เสียชีวิตลงอย่างกะทันหัน

หลังจากตระกูลทาเคดะสูญเสียผู้นำที่มีความสามารถไปและ ทาเคดะ คัตสึโยริ ลูกชายของชินเง็นขึ้นเป็นผู้นำตระกูลทาเคดะแทน ค.ศ.1575 โอบุนากะได้ศึกษาความผิดพลาดจากอิเอยาสุ เขาจัดเตรียมกองทหารอะชิกงุ ให้ฝึกฝนปืนคาบศิลาและเขาได้ระดมทุนออกกว้านซื้อปืนคาบศิลาจากทั้งในและนอกประเทศทั้งยังวางกลยุทธ์ในการอุดช่องโหว่ของแบบที่ไม่เคยมีใครทำได้

คัตสึโยริเผชิญหน้ากับโอบุนากะในแคว้นมิกาวะ โดยศึกนี้เกิดที่ทุ่งนางาชิโนะเป็นที่ราบและยาว ซึ่งเหมาะแก่การใช้ทหารม้าเป็นอย่างมาก โอบุนากะจึงต้องตั้งรับโดยการสร้างรั้วไม้หนาเป็นกระดานแนวยาวและตั้งด้านแหลมของปลายไม้ไปด้านหน้า จากนั้นเตรียมพลปืนกองทหารอะชิกงุยืนเรียงหน้ากระดานตามรั้วแนวไม้ โดยปกติปืนนั้นมีจุดอ่อนคือการเติมกระสุนแต่ละนัดต้องใช้เวลานานแต่โอบุนากะใช้วิธีสลับแถวแล้วยิงโดยเมื่อยิงเสร็จก็วิ่งไปต่อท้ายแถวเพื่อบรรจุกระสุน แถวต่อไปขึ้นมาเพื่อทำการยิงเป็นผลให้ทัพม้านั้นโดนกระสุนกวาดล้าง ในที่สุดกองทัพของทาเคดะที่มีประวัติด้านการรบมายาวนานก็พ่ายแพ้ให้กับโอบุนากะที่ทำการรบเป็นครั้งแรก

ภาพเขียนการต่อสู้ของศึกนางาชิโนะ

ที่มา : MSW. Battle of Nagashino.

<https://weaponsandwarfare.com/2016/06/17/battle-of-nagashino/>

กำเนิดยุคอะสีซิ-โมโมยามะ

หลังจากการเสียชีวิตลงของทาเคดะชินเง็นผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นจ้าวแห่งสงครามในสมัยเซ็นโงกุ จึงทำให้นโยบายที่จะรวบรวมประเทศของโนบุ나가ะมีความสะดวกยิ่งขึ้น แผนของโชกุนที่ต้องการโค่นล้มอำนาจของโนบุ나가ะจากรอบด้านก็เป็นอันต้องพังทลายลง เป็นผลให้โนบุ나가ะเข้าจัดการกับโชกุนโยชิอากิซึ่งอยู่เบื้องหลังเรื่องต่าง ๆ โดยการเนรเทศโชกุนออกจากเมืองหลวงและห้ามกลับมาหากไม่ได้รับการอนุญาต จากเหตุการณ์ครั้งนี้เห็นได้ว่าหากสังหารโชกุนโยชิอากิจะเป็นการทำลายชื่อเสียงและความชอบธรรมของโนบุ나가ะ

จากการปลดโชกุนโยชิอากินั้นเป็นผลให้ตระกูลอาซึคางะที่ปกครองญี่ปุ่นมากกว่าหลายร้อยปีถึงจุดสิ้นสุด แต่อำนาจทั้งหมดตกไปอยู่ที่โนบุ나가ะโดยสมบูรณ์ ในขณะที่เดียวกันก็ส่งผลทางลบทำให้โนบุ나가ะตกเป็นเป้าหมายให้บรรดาไต่เมียวทั่วประเทศต้องการที่จะโค่นเพื่อแย่งชิงอำนาจมาและในปีค.ศ. 1573 โนบุ나가ะได้ขอให้เปลี่ยนปีศักราชเก็นคิม่าเป็นปีศักราช “เท็นโช” เหตุการณ์นี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นของรัฐบาลในสมัย “อะสีซิ-โมโมยามะ”(ค.ศ. 1573-1603) โนบุ나가ะควบคุมเมืองหลวงให้อยู่ในความสงบโดยเร็ว เลือกใช้ความเด็ดขาดในระบบกฎหมายบ้านเมืองอย่างเด็ดขาดรุนแรง จนถึงขั้นที่ว่าปกครองด้วยความหวาดกลัว (ยศไกร ส.ตันสกุล, 2557:160)

ศึกกับตระกูลอุเอสึกิ

ตระกูลอุเอสึกิเป็นอีกหนึ่งตระกูลที่มีอำนาจพอ ๆ กับตระกูลทาเคดะในทิศตะวันออก ซึ่งผู้นำ-ตระกูล อุเอสึกิแห่งแคว้นเอจิโกะในตอนนั้นคือ อุเอสึกิ เคนชินมีฉายาว่า บิชามอน หรือก็คือเทพแห่งสงคราม โดยชื่อเดิมของเขาคือ นากาโอะ คาเงะโทระ แต่ภายหลังได้เป็นบุตรบุญธรรมของตระกูลอุเอสึกิเพราะเคยชิงดินแดนมาให้ตระกูลอุเอสึกิได้และพอออกบวชก็มีชื่อว่า เคนชิน ระหว่างที่โนบุ나가ะทำศึกกับเหล่าพระนักรบอิกโกะ สังฆราชเคนเนียวก็ได้ส่งสาส์นไปหาเคนชิน เพื่อขอความร่วมมือในการโจมตีโนบุ나가ะจากทางทิศตะวันออก เคนเนียวใช้ประโยชน์จากความที่ตัวของเคนชินเองเป็นพุทธศาสนิกชนจึงทำให้เคนชินเข้าร่วมการโจมตีโดยง่ายค.ศ. 1577 เคนชินส่งกองทัพจำนวน 30,000 คน เคลื่อนพลออกจากแคว้นเอจิโกะสู่มแม่น้ำโดริคาวะ เคนชินเผชิญหน้ากับ 3 ขุนพลของโนบุ나가ะได้แก่ คัตสึอิเอะ, อิเดโยชิและโทชิอิเอะ ส่วนโนบุ나가ะอยู่ที่โอมิเพื่อสังเกตการณ์ โดยกองกำลังของโนบุ나가ะมีมากถึง 48,000 คน แม้ว่าทัพโนบุ나가ะจะมีกำลังพลเหนือกว่า แต่คัตสึอิเอะก็ได้พลาดทำให้กับเคนชินเปิดเขื่อนกันแม่น้ำทำให้น้ำท่วมสัดกันการเดินทัพ เคนชินนำทัพเข้าตีซ้ำทำให้คัตสึอิเอะพ่ายแพ้ ฝ่ายโนบุ나가ะจึงให้คัตสึอิเอะนำทัพกลับโอมิและตรึงเคนชินให้อยู่แต่ในแคว้นเอจิโกะก็ถือว่า

เพียงพอแล้ว เพราะแคว้นเอจิโกะนั้นอยู่ไกลจากเมืองหลวงเกียวโต แผนการของโนบุ나가ะได้ผล เพราะเคนชินไม่สามารถขยายดินแดนหรือเคลื่อนทัพออกจากแคว้นได้เลยเพราะโนบุ나가ะได้ปิดล้อมไว้

จากนั้นเคนชินมีความคิดที่จะเคลื่อนทัพบุกโนบุ나가ะอีกครั้งจึงได้ส่งสาส์นถึงโนบุ나가ะ และโนบุ나가ะก็ส่งตอบกลับเช่นกัน เป็นนัยว่า 2 คนนี้ได้ยอมฝีมือซึ่งกันและกัน แต่สุดท้ายแล้ว เคนชินได้ ล้มป่วยลงอย่างกะทันหันในช่วงฤดูหนาวและเสียชีวิตลงเป็นผลให้ 2 ตระกูลใหญ่แห่งทิศตะวันออกที่เป็นที่น่าเกรงกลัว ได้แก่ ตระกูลทาเคดะและอุเอสึกิเสื่อมอำนาจลงในที่สุด

ศึกกับตระกูลโมริและการก่อตั้งกองทัพเรือยุคใหม่

หลังจากโนบุ나가ะได้ปราบกองทัพอิกโกะ-อิกกิที่วันฮอนกันจิมาเป็นเวลาเกือบ 10 ปี พร้อมทั้งกำจัดพันธมิตรคือตระกูลอุเอสึกิแล้ว ก็ได้เปิดศึกกับตระกูลโมริแห่งแคว้นชูโกคุทางทิศตะวันตกของญี่ปุ่นอีก ตระกูลโมริได้ชื่อว่ามิกกองทัพเรือที่เข้มแข็งที่สุด แต่การจะพิชิตวัด ฮอนกันจิซึ่งมีอิทธิพลอยู่ที่ญี่ปุ่นนั้นก็ต้องจัดการกับตระกูลโมริเช่นกัน ตระกูลโมริมีผู้นำชื่อว่า โมริ โมโตนาริ แต่เดิมเป็นเพียงตระกูลผู้ครอบครองแคว้นเล็ก ๆ ต่อมาได้ขึ้นมาเป็นกองกำลัง ที่เข้มแข็งพร้อมทั้งรวบรวมดินแดนชูโกคุให้เป็นหนึ่งเดียวได้ ภายหลังมีการเปลี่ยนผู้นำเป็น โมริ เทรุโมโตะ ตระกูลโมริสามารถป้องกันการโจมตีของกองทัพโนบุ나가ะได้หลายครั้ง ในปีค.ศ.1578 หลังจากโนบุ나가ะไม่ต้องระวังศึกจากตระกูลอุเอสึกิแล้ว ก็ได้ทุ่มกำลังมาเพื่อจัดการกับตระกูลโมริอย่างเต็มที่ ในศึกครั้งนี้คูชิ โยชิทากะได้รับตำแหน่งแม่ทัพเรือได้ใช้เรือรบหุ้มเกราะพิเศษทั้งหมด 6 ลำเข้าปะทะกับตระกูลโมริที่มีเรือทั้งหมด 600 ลำ แม้ว่าจำนวนจะแตกต่างกันมากแต่เรือของทางฝั่งโนบุ나가ะจัดสร้างด้วยเทคโนโลยีและวิทยาการต่อเรือจากโปรตุเกสและหลอมด้วยเหล็กชนิดพิเศษจึงทำให้แข็งแกร่งกว่าเรือญี่ปุ่นแบบดั้งเดิมอย่างมาก ในที่สุดโนบุ나가ะก็ได้รับชัยชนะในปีถัดมา ผลจากความพ่ายแพ้ครั้งนี้ทำให้ตระกูลโมริไม่สามารถช่วยกองทัพอิกโกะ-อิกกิได้ ทำให้วัดฮอนกันจิสูญเสียนักรบกลุ่มสุดท้ายที่มีกองกำลังที่เข้มแข็งพอที่จะทำศึกกับโนบุ나가ะได้ (ยศไกร ส.ตันสกุล, 2557:107-108)

ภาพโมเดลจำลองเรือรบของทัพโบนุหะ

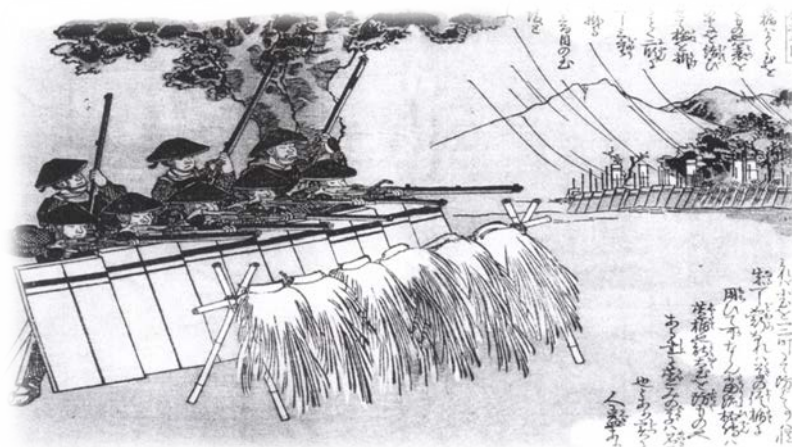
ที่มา : Tarzan Koko. Atakebune.

<https://uexinja.blogspot.com/2018/01/battle-ship.html>

ความคิดนอกกรอบของโบนุหะ

จากศึกที่โอดะ โบนุหะได้เข้าร่วมจะเห็นได้ว่าเขาเป็นคนที่พลิกแพลงสถานการณ์และประยุกต์ใช้ทั้งกำลังคน การจัดการกองทัพรวม อาวุธรวมไปถึงพาหนะได้เป็นอย่างดีโดยกองทัพที่แคว้นโอรุมีตั้งแต่ต้นนั้นชื่อว่า “อะชิการุ” ซึ่งเป็นทหารที่มาจากชาวบ้านธรรมดาที่ใช้อาวุธเป็นหอกที่ยาวเป็นพิเศษต่างออกไปจากระบบกองทัพพลหอกแบบเดิม ซึ่งการทำหอกนั้นมีต้นทุนไม่สูง เมื่อเทียบกับดาบหรือม้าที่ใช้เงินในการสร้างกองทัพค่อนข้างสูง เพราะต้องนำเงินไปทุ่มกับการใช้ปืนเป็นหลัก โดยทั้งหอกและปืนนั้นเป็นสิ่งที่ใช้เวลาในการฝึกไม่มากเลยหากเทียบกับการฝึกใช้ดาบ ธนูและม้าของซามูไร ทั้งนี้บรรดาชาวบ้านก็เป็นกลุ่มคนที่เกณฑ์มาได้ง่าย สามารถทดแทนได้ตลอดเพราะในสงครามนั้นมีการบาดเจ็บและตายเป็นเรื่องธรรมดา ซามูไรคนหนึ่งนั้นกว่าจะเป็นได้ต้องมีคุณสมบัติมากมายและสิ่งหนึ่งที่สำคัญเลยคือต้องเป็นชนชั้นสูง การที่มีซามูไรอยู่ในทัพนั้นเป็นสิ่งดีเพราะซามูไรมักถวายเป็นชีวิตและส่วยอย่างเอาเป็นเอาตาย ส่วนชาวบ้านนั้นรบเพื่อแค่ให้ตนเองอยู่รอดต่อไปและโบนุหะก็เห็นสิ่งนั้นจึงใช้เงินในการชักจูง นำอาวุธที่ประยุกต์ขึ้นมาและการจัดการกองทัพเพื่อทดแทนความสามารถที่ลดลงไปของชาวบ้าน เห็นได้จากว่าโบนุหะนั้นจะเสี่ยงการสู้แบบตรง ๆ หากตนเสียเปรียบและมักหา

วิธีการรวมไปถึงจุดอ่อนของศัตรูก่อนค่อยทำการบุกโจมตี การนำความเจริญจากตะวันตกมาสู่ญี่ปุ่นนั้น ถ้าหากพูดถึงแล้วจุดเริ่มต้นก็คงมาจากความคิดนอกกรอบของเขานั้นแหละ

ภาพวาดการใช้ปืนของกองทัพอะชิการุ

ที่มา : Ashigaru using matchlocks from behind shields.

[https://en.wikipedia.org/wiki/Firearms_of_Japan#/media/File:Ashigaru_using_shields_\(tate\).jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/Firearms_of_Japan#/media/File:Ashigaru_using_shields_(tate).jpg).

การก่อกบฏของมิตสึฮิเดะและวาระสุคท่ายของโอดะ โนบุนากะ

หลังจากโนบุนากะจัดการกับตระกูลใหญ่ ๆ ที่เป็นภัยต่อการปกครองแล้ว ดินแดนที่ยังไม่เป็นของโนบุนากะมีเพียงฝั่งทางตะวันตกชูโกคุและเกาะชิโกกุกับคิวชูซึ่งเป็นของตระกูลโมริตระกูลโมโตจิกะและตระกูลชิมาสึเท่านั้น แต่ยังไม่ทันที่โนบุนากะจะบุกไปโจมตีดินแดนของตระกูลเหล่านี้ ก็เกิดการก่อกบฏของอาเคจิ มิตสึฮิเดะขึ้นเสียก่อน อาเคจิ มิตสึฮิเดะ นั้นเป็นหนึ่งในขุนพลของโนบุนากะ ซึ่งการก่อกบฏครั้งนี้ไม่อาจจะบรูสาเหตุความขัดแย้งได้ชัดเจน แต่สันนิษฐานว่าน่าจะมาจาก เหตุการณ์ในค.ศ.1579 ที่โนบุนากะสั่งการให้มิตสึฮิเดะบุกโจมตีปราสาทยามางิของฮาตาโนะ ฮิเดฮารุ โดยปกติมิตสึฮิเดะนั้นเป็นคนที่ยอมรับวิธีเจรจาสงบศึก จึงใช้วิธีเจรจขอให้ฮิเดฮารุยอมจำนนต่อโนบุนากะโดยให้มารดาของตนนั้นเป็นตัวประกัน แต่หลังจากนั้นโนบุนากะได้ผิดสัญญาโดยการสังหารฮิเดฮารุและสหายทั้งหมด ทำให้มารดาของมิตสึฮิเดะที่ไปเป็นตัวประกันอยู่ที่ปราสาทยามางิต้องถูกสังหารไปด้วย หลังจากมารดาของมิตสึฮิเดะถูกสังหาร โนบุนากะก็ยังคงใช้มิตสึฮิเดะในการทำศึกต่อเหมือนเดิม ในค.ศ.1582 โนบุนากะได้วางแผนเตรียมพิชิตดินแดนทางตะวันตกของตระกูลโมริเพื่อ

ครอบครัวญี่ปุ่นโดยสมบูรณ์ จึงส่งฮิเดโยชิไปทำศึกในครั้งนี้ผลปรากฏว่าฮิเดโยชิไม่สามารถ
 รุกรานไปยังดินแดนของตระกูลโมริได้เลย จึงส่งสาส์นหาโนบุนากะเพื่อขอกำลังรบเพิ่ม
 โนบุนากะจึงส่งมิตสึฮิเดะให้เคลื่อนทัพไปช่วยฮิเดโยชิพร้อมกับรีบคืนดินแดนที่เคยเป็นของ
 มิตสึฮิเดะทั้งหมดและสั่งว่าหากมิตสึฮิเดะตีตระกูลโมริแตกได้ก็จะให้พื้นที่ชิโกกุแก่เขา สิ่งนี้
 โนบุนากะคาดว่าอาจเป็นการทำให้มิตสึฮิเดะอีกเฝ้ามองในการทำสงคราม แต่ผลกลับไม่เป็นไป
 ตามนั้นเพราะมิตสึฮิเดะต้องพาครอบครัวและเหล่าผู้ใต้บังคับบัญชาเคลื่อนย้ายไปยังสนามรบ
 ด้วยเหตุนี้อาจเป็นชนวนที่ก่อให้เกิดการก่อกบฏขึ้น ขณะที่โนบุนากะพักผ่อนที่วัดฮอนโนจิ
 เพื่อที่จะเดินทางไปเตรียมกองทัพไปสมทบฮิเดโยชิ เนื่องจากอยู่ในขณะพักผ่อนทำให้ทหารที่
 เขาพาไปที่วัดฮอนโนจินั้นมีจำนวนน้อยมาก มิตสึฮิเดะได้โอกาสนี้จึงสั่งโจมตีโนบุนากะเพื่อทำ
 การก่อกบฏในคำคั้นนั้นโดยทันที เขาได้สังหารเหล่าทหารที่ของโนบุนากะและเผาวัดฮอนโนจิ
 ส่งผลให้โนบุนากะได้ทำเซ็ปปุกุ²ตนเองในกองไฟ) โดยศพและศีรษะของโนบุนากะนั้นไม่มีใคร
 พบเห็นเลยเพราะก่อนตายว่ากันว่าได้สั่งเสียแก่ โมริ รันมารุเด็กรับใช้คนสนิทว่าอย่าให้ศีรษะ
 ของเขาแก่ใครเป็นอันขาด เป็นอันสิ้นสุดชีวิตของโอดะ โนบุนากะในวัย 48 ปี (23 มิถุนายน ค.ศ.
 1534 – 21 มิถุนายน ค.ศ. 1582)

ภาพแผนที่แสดงอำนาจของตระกูลโอดะในปีค.ศ.1582

ที่มา : Japan in 1582 (Honnō-ji incident).

<http://www.jmdtour.com/9LinkPlace/History.html>

² เซ็ปปุกุ คือ เป็นการฆ่าตัวตายโดยการคว้านท้องในยุคนามูโรของประเทศญี่ปุ่น โดยใช้มีดสั้นแทงที่หน้าท้องได้
 เหวขวา กรีดมาทางซ้าย แล้วดึงมีดขึ้นข้างบน ซึ่งเป็นการเปิดเยอบุช่องท้องแล้วตัดลำไส้ให้ขาดการตายด้วยวิธีนี้
 เชื่อว่าเป็นการตายอย่างมีเกียรติ ต่างจาก ฮาราคิริ ที่ถือเป็นคำหยาบและไม่เคารพต่อผู้กระทำเซ็ปปุกุ

สีแดง : ตระกูลโอดะ, สีฟ้า(ตะวันตก) : ตระกูลชิมาสึ, สีเหลือง : ตระกูลโมริ, สีฟ้า : ตระกูลโตกุกาวา,
สีน้ำเงิน(ตะวันออก) : ตระกูลอุเอสึกิ

หลังจากโนบุนากะสิ้นชีพ มิตสึฮิเดะได้ปกครองแผ่นดิน 13 วัน ก็ถูกอิเดโยชิทำการแก้
แค้นให้กับโนบุนากะและขึ้นเป็นผู้มีอำนาจยิ่งใหญ่กว่าสมัยของโนบุนากะเสียอีก อำนาจของเขา
แผ่กระจายไปทั่วประเทศแต่ก็ยังไม่สามารถรวมประเทศญี่ปุ่นให้เป็นหนึ่งเดียวได้อย่างสมบูรณ์
จนกระทั่งอิเดโยชิได้เสียชีวิตทำให้โตกุกาวา อิเอยาสุขึ้นมาเป็นอำนาจอย่างแท้จริงรวมประเทศ
ญี่ปุ่นให้เป็นผืนแผ่นดินเดียวพร้อมกันได้ขึ้นเป็นตำแหน่งโชกุนและเปิดยุคสมัยเอโดะใน
ค.ศ.1603 จากเหตุการณ์การรวมประเทศ ที่เกิดขึ้นทำให้ทั้ง 3 คนนั้นถูกกล่าวถึงมากที่สุดว่า
เป็นวีรบุรุษแห่งยุคเซ็นโกคุ โดยผู้ที่ขึ้นเป็นใหญ่ในแผ่นดิน ริเริ่มแผนการและสร้างนโยบาย
ในการรวมประเทศญี่ปุ่นในยุคสมัยที่แตกแยกนั้นก็คือ “โอดะ โนบุนากะ”

สรุป

โอดะ โนบุนากะเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการรวมประเทศญี่ปุ่นอย่างมหาศาล จนทำให้
วีรกรรมต่าง ๆ ของเขาถูกกล่าวถึงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เขาเป็นคนที่มีความคิดแตกต่าง
จากคนญี่ปุ่นปกติทั่วไปจึงสร้างความแปลกใหม่ให้สังคมญี่ปุ่นอยู่เสมอ ถึงแม้ว่าบางสิ่งอาจจะขัด
กับขนบธรรมเนียมแต่เขาเป็นคนที่มองถึงผลลัพธ์มากกว่าวิธีที่ถูกต้อง สิ่งแรกที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคือ
เขามีความคิดริเริ่มที่ต้องการจะรวมประเทศญี่ปุ่นในยุคสมัยที่มีแต่สงครามให้กลับมาสงบและ
รวมเป็นหนึ่งเดียวอีกครั้งภายใต้การปกครองของเขาอีกครั้ง ตั้งแต่เด็กเขามักจะทำตัวแปลก
ประหลาดทั้ง ๆ ที่เป็นคนที่มีความสามารถคนหนึ่งเห็นได้จากไม่ชอบรักษาขนบธรรมเนียม
ทำอะไรตามอำเภอใจและไม่มีการถือตัวแม้ตนเป็นชนชั้นสูงจนถูกตราหน้าว่าเจ้าโง่แห่งแคว้น
โอวาริ เช่น การชอบแต่งตัวแปลกประหลาด ทำตัวไม่เคารพผู้ใหญ่และมักจะคบหากับเด็กที่มา
จากต่างชนชั้น โดยทั้งหมดนี้อาจจะมีเหตุผลดังนี้ การที่ยุคสมัยนั้นมีสงครามและมีการแย่ง
อำนาจกัน การทำตัวให้แตกต่างอาจจะเป็นการลดศัตรูและไม่ถูกเพ่งเล็งเพื่อสังหาร
ในพิธีแต่งงานกับเจ้าหญิงโนกิเห็นได้ว่าเขาสามารถทำตามขนบธรรมเนียมที่ชนชั้นสูงควร
จะเป็นได้ทุกอย่างจนไซไต โดซันยกลูกสาวให้ จนเขาสามารถขึ้นมาเป็นอำนาจมากที่สุดในแผ่นดิน
ส่วนการคบเพื่อนต่างชนชั้นนั้นก็ทำให้เห็นประโยชน์จากส่วนนี้เช่นการที่โตกุกาวา อิเอยาสุเคย
เป็นเชลยและทหารของโนบุนากะที่แคว้นโอวาริต่อมาก็อาจจะไม่ได้ตระกูลโตกุกาวามาเป็น
พันธมิตรหลังจากโค่นตระกูลอิมากาวะได้และโทโยโตมิ อิเดโยชิก็คงไม่อาจเป็นทหารขึ้นมาเป็น

ขุนพลของโนบุ나가ะที่มีชัยในสงคราม จนต่อมาได้รับเจตนารมณ์ของไต้หากโนบุ나가ะเลือกคบแต่ชนชั้นสูง

พอถึงช่วงที่ต้องออกรบโนบุ나가ะก็แสดงความสามารถของเขาได้อย่างเต็มที่ตั้งแต่ศึกภายในตระกูลที่เขาสามารถล้มคนในตระกูลที่เป็นปฏิปักษ์เพื่อเดินหน้าการขยายอำนาจในแคว้นโอวาริและต่อมาเขาล้มตระกูลโยชิโมโตะโดยใช้วิธีการบุกทะลวงซึ่งจำนวนคนต่างกันอย่างมาก แต่ก็ชนะได้จนสร้างชื่อให้เขาสามารถเข้าสู่ราชสำนักและขึ้นมีอำนาจในรัฐบาลได้ จึงได้ประกาศนโยบายรวมญี่ปุ่นด้วยการทหารพร้อมทั้งทำวิธีที่ไม่มีผู้นำคนไหนเคยทำ เช่น เปิดเสรีทางการค้าสร้างอำนาจให้แก่ตนเพื่อใช้ในการทำศึกเพื่อรวมประเทศทั้งยังรับวิทยาการและเทคโนโลยีจากตะวันตกที่ช่วยให้เขาชนะศึกสงครามได้โดยง่ายเช่น ปืนคาบศิลา เรือเหล็กในศึกพร้อมกับ การมาของศาสนาคริสต์หรือการจัดการกองทัพในรูปแบบใหม่ด้วยการนำทหารที่มาจากชาวบ้านธรรมดาโดยมีแนวคิดที่ถึงดากับธนูจะใช้เวลาการฝึกยาวนานจึงให้ใช้หอกแหลมที่มีความยาวมากและปืนซึ่งทั้งอย่างนั้นไม่ต้องใช้ระยะเวลาฝึกมากและมีข้อเสีย เขาก็สามารถหาวิธีมาอุดข้อเสียนั้น ๆ ได้เช่นกัน ถึงแม้ว่าโนบุ나가ะจะมีพันธมิตรมากมายจากการชนะศึกสงครามแต่ก็ยังมียุทธศาสตร์ที่มีอำนาจมาตั้งแต่อดีตและยังเป็นใหญ่ จนเขาได้ต่อกับกองกำลัง พระนักรบอิกโกะ-อิกกิที่มีกำลังรบอยู่ทั่วประเทศแม้ว่ามีอำนาจแค่ไหนก็ยากที่จะต่อกรได้ เพราะมีอิทธิพลต่อชาวเมืองทั่วไปและใช้ศาสนาเป็นฉากสำหรับผลประโยชน์ ซึ่งมีข้อมูลบางแหล่งกล่าวไว้ว่าโนบุ나가ะนั้นนับถือศาสนาคริสต์เนื่องจากเขามีความสัมพันธ์กับมิชชันนารี และสนับสนุนศาสนาคริสต์จึงกล้าที่จะท้าทายอำนาจของศาสนาพุทธ หลังจากประกาศสงครามกับกองกำลัง-อิกโกะ-อิกกิ ทำให้ตระกูลใหญ่ ๆ รอบทิศทางและโชกุนที่กลัวอำนาจของโนบุ나가ะรวมทั้งศาสนาพุทธก็ทรงอิทธิพลมากในประเทศญี่ปุ่นทำให้ได้เมียวที่มี ความเลื่อมใสในพุทธศาสนาจึงรวมทัพกันเพื่อต่อต้านเขา แต่เขาก็สามารถผ่านศึกรอบตัวมาได้ จนขึ้นเป็นใหญ่อย่างสมบูรณ์ ถึงจะได้รับความปลอดภัยจากสงคราม มาบ้างเนื่องจากความประมาทแต่ โนบุ나가ะก็ไม่เคยหยิงในศักดิ์ศรีได้ขอภัยเพื่อให้ตนมีชีวิตรอดกลับมาและทำศึกเพื่อล้างแค้นในภายหลัง แม้จะใช้เวลานานแต่ก็สามารถปราบกองกำลังอิกโกะ-อิกกิและตระกูล ที่ให้ความร่วมมือได้โดยใช้เวลาทั้งหมดกว่า 10 ปี หลังจากปราบเหล่าพระและเผ่ารอบภูเขาเพื่อสังหารเหล่าเด็ก สตรีและพระทำให้ชื่อเสียงของเขายิ่งถูกกล่าวขานยิ่งขึ้นไปอีกเพราะเป็น เหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ด้านความโหดเหี้ยม

การประกาศนโยบายรวมประเทศญี่ปุ่นโดยใช้การทหารในที่สุดก็ส่งผลทำให้เขาสามารถรวบรวมดินแดนได้มากมายโดยไม่มีได้เมียวคนไหนในอดีตเคยทำได้มาก่อนแต่สุดท้ายต้องมาจบชีวิตด้วยน้ำมือของขุนศึกของตนด้วยเหตุที่เขามักเป็นคนที่มีมักคิดถึงแต่ผลลัพธ์เสมอ และเป็นคนที่ทะเยอทะยานถึงแม้ว่าสิ่งเหล่านี้ทำให้เขาขึ้นเป็นใหญ่ได้ แต่หากการมองข้ามสิ่ง

เล็ก ๆ แม้พลาดเพียงครั้งเดียวก็ถึงแก่ชีวิตเช่นกัน เป็นเหตุให้วีรกรรมต่าง ๆ ของเขาจึงถูกเป็นที่กล่าวขานทั้งในด้านดีและไม่ดีจนถึงในปัจจุบันว่าเป็นหนึ่งในผู้ทำให้ญี่ปุ่นในช่วงที่แตกแยกให้กลับมาสงบโดยใช้นโยบายปกครองแผ่นดินด้วยการทหารที่มาจากความสูงศักดิ์และความร่ำรวยของตน แม้จะใช้วิธีการที่โหดเหี้ยมรุนแรงและเป็นผู้ริเริ่มความคิดการรวมประเทศหากเขาไปประเทศญี่ปุ่นก็ไม่ว่าจะสงบในตอนนี้หรือจะมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอีกครั้งเมื่อใด

บรรณานุกรม

- ไซโต, ฮิโชน. (2556). **พงศาวดารญี่ปุ่น**. พิมพ์ครั้งที่2. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ศรีปัญญา
- เปี่ยมศักดิ์ คุณากรประทีป(2560). **โทโยโทมิ ฮิเดโยชิ สร้างโอกาสเพื่อยึดแผ่นดิน**.
พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นานา.
- ภาณุมาศ เมืองพรหม. (2560). **โอดะ โนบุนางะ จอมอหังการผู้พลิกประวัติศาสตร์ซามูไร**.
พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นานา.
- ยศไกร ส.ตันสกุล. (2557). **ญี่ปุ่นยุคเซ็นโกกุ**. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปราชญ์
- ยศไกร ส.ตันสกุล. (2559). **โอดะ โนบุนางะ พลิกวิถีญี่ปุ่น**. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แสงดาว.
- วีระชัย โชคมุกดา. (2556). **ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น**. พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ยิปซี.
- วีระชัย โชคมุกดา. (2558). **ตำนานสามวีรบุรุษสร้างชาติญี่ปุ่น**. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์ยิปซี.
- Kozo Yamamura. (1990). **The Cambridge History of Japan Volume 3 Medieval
Japan**. พิมพ์ครั้งแรก. New York: Cambridge University Press.
- Okanoya Shigezane. (2486). **Shogun and Samurai**. แปลจาก *Meishōgenkōroku*.
แปลโดย Andrew H. Dyskstra และ Yoshiko K. Dyskstra. Tokyo: Iwanami
Shoten.
- Stephen Turnbull. (2002). **War in Japan 1476 – 1615**. พิมพ์ครั้งแรก. UK: Osprey
Publishing.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายชัยพัทธ์ แผ่ทอง
วันเกิด	วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2539
ที่อยู่	บ้านเลขที่ 101/24 ถนนเทิดราชัน แขวงสีกัน เขตดอนเมือง จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10210
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะอักษรศาสตร์ สาขาเอเชียศึกษาจากมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม